

TORAH OHR • THE CHASSIDISHE PARSHA

פרשת תצוה

Parshas Tetzaveh

The 4 maamarim of Torah Ohr on the parsha.

The Hebrew and the translation

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok

LikuteiTorah.com

THE CHASSIDISHE PARSHA

likuteitorah.com/torah-ohr/tetzaveh/

Contents

PARSHAS TETZAVEH

Maamar 1	ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך כו'	3
	"And you shall command the children of Israel"	
Maamar 2	ועשית בגדי קדש לאהרן אחיך וגוי' ואתה תדבר...	19
	"You shall make holy garments for Aharon your brother"	
Maamar 3	ועשית ציץ זהב טהור ופתחת עליו פתוחי חותם קדש לה'	35
	"And you shall make a tzitz of pure gold"	
Maamar 4	ביאור על הנ"ל	50
	An Explanation of the Above	

ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך כו'

“And you shall command the children of Israel”

1 ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך כו'. מחוץ לפרכת אשר על העדת יערך אתו אהרן כו'.

“And you shall command the children of Israel, that they take to you,” etc. “Outside the curtain that is over the Testimony, Aharon shall arrange it,” etc.

וצריך להבין מאחר שהמצוה היא באהרן שהוא יעריך את הנרות למה צוה ה' ויקחו אליך דמשמע שיביאו השמן אל משה.

We need to understand: since the commandment rests with Aharon, that he is the one to arrange the lamps, why did G-d command “that they take to you,” which implies that they are to bring the oil to Moshe?

2 וגם דכפסוק ראשון גבי ויקחו אליך אל משה כתיב להעלות נר תמיד ובפסוק שני גבי אהרן כתיב מערב עד בקר לבד.

Also, in the first verse, concerning “that they take to you,” to Moshe, it is written “to raise up a lamp continually,” while in the second verse, concerning Aharon, it is written only “from evening until morning.”

אך הענין הוא כי הנה אהרן שושבינא דמטרוניתא מטרוניתא הוא מקור נש"י [נשמות ישראל] כי כל ישראל כו'.

But the explanation is this: Aharon is “the groomsman (shoshvina) of the Matrona [the Queen],” and the Matrona is the source of the souls of Israel, for all Israel, etc.

ואהרן הוא השושבין להם כמו עד"מ חתן וכלה שצריכין שושבין לילך עמהם לפי שא"א להם לילך בעצמם מחמת הבושה וצריכין סעד לתמכם.

Aharon is the groomsman for them, just as, by way of analogy, a groom and bride need a groomsman to walk with them, since they cannot walk by themselves because of their bashfulness, and they need support to hold them up.

כך להיות התכללות נש"י [נשמות ישראל] במקורם באוא"ס [באור אין סוף] ב"ה אין להם כח מצד עצמם רק ע"י בחי' אהרן שהוא שושבינא דלהון.

So too, for the souls of Israel to be included in their source, in the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, they have no power of their own, but only through the level of Aharon, who is their groomsman.

3 והנה כמו ענין השושבינים עד"מ שאין זה אלא בשעת החתונה כי משם ואילך אין צריכין עוד לשושבינים.

Now, as with groomsman, by way of analogy, this applies only at the time of the wedding, for from then on they no longer need groomsman.

כך הנה שושבינות של אהרן הוא בבחי' ביום חתונתו וביום שמחת לבו והוא שמחה של מעלה המתגלה בנש"י [בנשמות ישראל] לשמח לבם בה' השוכן בתוך תורתם ועבודתם שצ"ל בשמחה כמ"ש תחת אשר לא עבדת בשמחה כו'.

So too, Aharon's being a groomsman is at the level of "on the day of his wedding and on the day of the gladness of his heart." It is a joy from above that is revealed in the souls of Israel, to gladden their hearts in G-d, who dwells within their Torah and their service, which must be with joy, as it is written, "Because you did not serve with joy," etc.

4 ושמחה זו היא באה ע"י אהרן ובשמחה זו הוא שושבין. והענין כי הנה שמחה זו הוא מחמת אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה מקור החיים מקור התענוגים [התענוגים] המלוכש במצות.

This joy comes through Aharon, and in this joy he is the groomsman. The explanation is that this joy is because of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, the source of life, the source of delights, that is clothed in the mitzvos.

וכמאמר אק"ב [אשר קדשנו במצותיו]. אשר הוא לשון תענוג גדול מאד עד להלל וכמו באשרי כי אשורני בנות שהוא לשון שמחה והילול על רוב טוב כו'.

This is as in the words "Who (asher) has sanctified us with His commandments": asher is an expression of exceedingly great delight, to the point of praise, as in "In my good fortune (be'oshri), for daughters will call me fortunate (ishruni)," which is an expression of joy and praise over abundant good, etc.

5 וכמ"ש ויניחהו בגי'ע [בגן עדן] לעבדה ולשמרה. לעבדה כמ"ע [במצות עשה] שע"י המצות הוא עושה הגי'ע

[הגן עדן] דהיינו שממשיך בו זיו השכינה

As it is written, "And He placed him in Gan Eden to work it and to guard it": "to work it" with the positive commandments, for through the mitzvos one makes Gan Eden, that is, one draws into it the radiance of the Shechinah (Divine Presence),

ליהנות בו לצדיקים שמתענגים על ה' בגי'ע [בגן עדן] שהוא תענוג נפלא עד אין קץ שלכן אמרו על אחר מוטב דלידייני כו'. שכל יסורי גיהנם כדאי לסבול בשביל קבלת תענוג עוה"ב [עולם הבא]

for the tzaddikim who delight in G-d in Gan Eden to enjoy it, which is a wondrous delight without end. This is why they said of Acher, "Better that he be judged," etc.: for all the sufferings of Gehinnom are worth enduring for the sake of receiving the delight of the World to Come.

וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] על רי"ע [רבי עקיבא] כשרא' [כשראה] כרך גדול של עכו"ם [עובדי כוכבים ומזלות] שחק ואמר אם לעוברי רצונו כך לעושי רצונו עאכו"כ [על אחת כמה וכמה].

And as our Sages, of blessed memory, said of Rabbi Akiva: when he saw a great city of idolaters, he laughed and said, "If it is so for those who transgress His will, how much more so for those who do His will!"

פ"י אם יש הרבה תענוגים כ"כ [כל כך] בבחי' עוברי רצונו שהם תענוגי עוה"ז שירדו ונתגשמו בגשמי' [בגשמיות] העוה"ז וחומריותו

That is: if there are so many delights at the level of "those who transgress His will," namely the delights of this world, which came down and became physical in the physicality and materiality of this world,

שלא כדרך השתלשלות וירידת המדרגות מאוא"ס [מאור אין סוף] ב"ה מדרגה אחר מדרגה כמו מדרגות דקדושה אלא שהם נפלו ממדרגות עליונות דקדושה דרך נפילה מאיגרא רמה כו'.

not by way of the chain of descending worlds (hishtalshelus) and the descent of the levels from the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, level after level, as with the levels of holiness, but rather they fell from lofty levels of holiness by way of a fall, "from a high roof," etc.

6 ולכן נקי עוברי רצונו שהעבירו את הדרך. ואם לעוברי רצונו כך יש תענוג הרבה שנפל בשבה"כ [בשבירת הכלים] כ"ש [כל שכן] לעושי רצונו

This is why they are called "those who transgress (ovrei) His will": for they bypassed (he'eviru) the path. And if for those who transgress His will there is so much delight, which fell in the shattering of the vessels (sheviras hakeilim), all the more so for "those who do (osei) His will,"

דהיינו מה שהוא עשוי ונתון מרצה"ע [מרצון העליון] ב"ה כסדר ירידת המדרגות דקדושה בג"ע [בגן עדן] העליון והתחתון שהוא התענוגות על הוי"ה שבודאי יש בו תענוג נפלא והרבה מיני תענוג אין קץ שהוא מקור החיים ומקור התענוגים:

that is, what is made (asui) and given from the Supernal Will, blessed be He, in the order of the descent of the levels of holiness, in the upper and the lower Gan Eden, which is the delight in G-d, in whom there is certainly a wondrous delight and many kinds of delight without end, for He is the source of life and the source of delights.

7 והנה תענוג זה נמשך מן המצות שלכן נמשלים המצות לנרות כמו שע"י שמדליקין את הנרות נתמלא הבית אור וזיו. כך ע"י עשיית המצות נמשך זיו בג"ע [בגן עדן] כו'.

Now, this delight is drawn from the mitzvos. This is why the mitzvos are likened to lamps: just as, when the lamps are lit, the house is filled with light and radiance, so through doing the mitzvos radiance is drawn into Gan Eden, etc.

לכן כתיב תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרב כל.

Therefore it is written, "Because you did not serve Havayah your G-d with joy and with gladness of heart, from an abundance of everything (merov kol)."

יותר מרוב כל כי רוב כל הם תענוגי העוה"ב [העולם הבא] והמצות צריך להיות בשמחה יתירה מהם.

[That is,] more than "an abundance of everything": for "an abundance of everything" is the delights of the World to Come, and the mitzvos must be with a joy greater than them.

8 והוא כאשר ישים אל לבו כי בשמים ממעל ועל הארץ מתחת על כל שבח מעשה ידיך כו'.

And this [comes about] when one takes to heart that “in the heavens above and on the earth below, for all the praise of the work of Your hands,” etc.

פ"י בשמים ממעל זה געה"ע [גן עדן העליון]. ועל הארץ מתחת זה געה"ת [גן עדן התחתון] אין השבח בהם אליך אלא שהם בחי' מעשה ידיך

The meaning is: “in the heavens above” — this is the upper Gan Eden; “and on the earth below” — this is the lower Gan Eden. The praise in them does not pertain to You; rather, they are the level of “the work of Your hands,”

כמו עד"מ שמשבחין את האדם במעשה ידיו איך שהוא כותב גדול או שמצייר ציור נאה שהשבח הזה אינו נוגע לחכמתו ולא למהותו ועצמותו.

just as, by way of analogy, a person is praised for the work of his hands, how he is a great scribe or paints a beautiful picture: this praise does not touch his wisdom, nor his being and essence.

כך כל השבח וההילול שנמשך בגי"ע [בגן עדן] לנשמות להתענג על ה' בהשכלתם והשגתם אין השבח הזה אלא בהמשכת מעשה ידיו של הקב"ה לבד שבזה יש להם השכלה והשגה

So too, all the praise and acclaim that is drawn into Gan Eden for the souls, to delight in G-d through their understanding and comprehension — this praise is not [found] except in the drawing down of the work of the hands of the Holy One, blessed be He, alone, through which they have understanding and comprehension.

והיינו זיו הנמשך מן המצות שנק' מעשה ידיו של הקב"ה

And this is the radiance drawn from the mitzvos, which are called the work of the hands of the Holy One, blessed be He,

כי באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] בקיום המצות למטה אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] הקב"ה מניח תפלין והקב"ה רופא חולים ומברך השנים ומכלכל חיים בחסד כו'.

for through an arousal from below, in fulfilling the mitzvos below, [there is] an arousal from above: the Holy One, blessed be He, puts on tefillin, and the Holy One, blessed be He, heals the sick and blesses the years and sustains the living with kindness, etc.

ומזה נמשך הזיו בגי'ע [בגן עדן] להתענג על הוי"ה בהשכלתם והשגתם בהמשכה זו (וזהו ומעשה ידיו מגיד הרקיע כי הגי'ע [הגן עדן] נקי מתיבתא דרקיע. ועמ"ש בפ"י הללוהו ברקיע עוזו)

From this the radiance is drawn into Gan Eden, to delight in G-d through their understanding and comprehension of this drawing down. (And this is [the meaning of] "and the firmament declares the work of His hands," for Gan Eden is called "the Academy of the Firmament." And see what is written in the explanation of "Praise Him in the firmament of His strength.")

וכמה מיני מדרגות זו למעלה מזו בהשכלה זו בכמה מיני תענוגים עד אין קץ שיש כמה מיני גי'ע [גן עדן] כו'.

And there are many kinds of levels, one above the other, in this understanding, with many kinds of delights without end, for there are many kinds of Gan Eden, etc.

הגם שלא נזכר בספרים רק גי'ע [גן עדן] תחתון ועליון הרי אמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] ת"ח [תלמיד חכם / תלמידי חכמים] אין להם מנוחה שנאמר ילכו מחיל אל חיל כו'.

Although the books mention only the lower and the upper Gan Eden, our Sages, of blessed memory, said, "Torah scholars have no rest, as it is said, "They go from strength to strength," etc.

9 ועי' נאמר כי כל בשמים ובארץ ותרגומו דאחיד בשמיא ובארע' [ובארעא]. והוא ענין שנזכר בספרים שיש עמוד בגי'ע [בגן עדן] שבו עולין מגי'ע [מגן עדן] עליון לתחתון שהעמוד הוא המחבר גי'ע [גן עדן] עליון עם תחתון.

Of this it is said, "For all (kol) that is in the heavens and on the earth," and its Targum [renders it], "which holds onto heaven and earth." This is the matter mentioned in the books, that there is a pillar in Gan Eden by which they ascend from the upper Gan Eden to the lower; for the pillar is what joins the upper Gan Eden with the lower.

וכמה בחי' עמודים לכמה בחי' צדיקים יש לכל א' כפי מדרגתו וכמה בחי' עליות בעילוי אחר עילוי כענין נוי"ן אלף יובלות שהכל בחי' עליות כו'.

And there are many levels of pillars for many levels of tzaddikim, for each one according to his rank, and many levels of ascents, elevation after elevation, as with the fifty thousand jubilees, all of which are levels of ascent, etc.

10 וכל זה הוא בבחי' הזיו שנמשך ממעשה ידיו בלבד. אבל בא"ס ב"ה ממש בעצמותו ומהותו ית' לית מחשבי תפיסא המלאכים אומרים קדוש ומובדל כו'.

All this is at the level of the radiance drawn from the work of His hands alone. But as for the Infinite One (Ein Sof) Himself, blessed be He, in His essence and being, may He be blessed, “no thought can grasp [Him]”; the angels say [He is] holy and set apart, etc.

ומחמת זה האופנים ברעש גדול כו'. שאומרים איה מקום כבודו. אך המצות עצמן הן בחי' אור הנר שמזה נמשך הזיו.

Because of this, “the Ofanim, with a great noise,” etc., for they say, “Where is the place of His glory?” But the mitzvos themselves are the level of the light of the lamp, from which the radiance is drawn.

11 והם מקור הזיו שהם נקי אברים דמלכא בחי' אברין וכלים לאוא"ס [לאור אין סוף] ב"ה ממש. ולכן בכל המצות כתיב לפני ה' לפני ה' ממש

They are the source of the radiance, for they are called “the limbs of the King,” the level of limbs and vessels for the Infinite Light (Or Ein Sof) itself, blessed be He. This is why with all the mitzvos it is written “before Havayah” — truly before Havayah,

וכמ"ש אשר אנכי מצוך היום. שבבחי' היום לעשותם אנכי ממש הוא עצמותו ומהותו ממש מצוך כו'.

and as it is written, “which I (Anochi) command you today”: for at the level of “today, to do them,” Anochi (“I”) itself, which is His very essence and being, “commands you,” etc.

ואי לזאת תהיה השמחה בקיום המצות גדולה לאלקים הוא אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה ממש המלוכב בהן ביתר שאת מרב כל. היינו בחי' כל דאחיד בשמיא ובארע' [ובארעא] וכמרו"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] יפה שעה א' וכו':

Accordingly, the joy in fulfilling the mitzvos shall be “great to Elokim,” which is the Infinite Light itself, blessed be He, that is clothed in them, with an exaltation greater than “an abundance of everything,” that is, the level of kol (“all”) “which holds onto heaven and earth.” And as our Sages, of blessed memory, said, “Better is one hour,” and so on.

12 והנה להיות גילוי שמחה זו מאור א"ס ב"ה בנפש האדם הוא ע"י אהרן שהוא המדליק את הנרות להיות בחי אורה ושמחה. כי אהרן הוא משבעה רועים המפרנסים וממשיכים לכללות נשמות ישראל מלמעלה מאוא"ס [מאור אין סוף] ב"ה.

Now, the revelation of this joy from the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, in a person's soul comes through Aharon, who is the one who kindles the lamps, so that there be the level of light and joy. For Aharon is one of the seven shepherds who sustain and draw down to the souls of Israel as a whole, from above, from the Infinite Light, blessed be He.

13 ואהרן הוא הרועה ומפרנס וממשיך לכללות נש"י [נשמות ישראל] בחי אורה ושמחה הנ"ל ובהמשכה זו יש ב' בחי יערוך את הנרות ובהעלות אהרן את הנרות

Aharon is the shepherd who sustains and draws down to the souls of Israel as a whole the level of light and joy mentioned above. In this drawing down there are two levels: "he shall arrange the lamps" and "when Aharon raises up the lamps."

יערוך להיות ערוכה ושמורה בלב ונפש האדם בזכרו על ה' אלהיו בעמקו' [בעמקות] הדעי' [הדעת] מעומק' [מעומקא] דלבא כיגיעת הנפש בהתבוננות בגדולת ה' כאשר תוכל נפשו שאת

"He shall arrange": that [it] be arranged and kept in a person's heart and soul, when he remembers Havayah his G-d with depth of Daas (knowledge), from the depth of the heart, with toil of the soul, in contemplating the greatness of G-d, as much as his soul is able to bear.

ובהעלות הוא היא המשכות השמחה הבאה מלמעלה להעלות את הנפש ולקשרה באלקים חיים הוא חיי החיים ב"ה מקור החיים ומקור התענוגים שלמעלה מעלה מהשתלשלות למעלה מכדי שתוכל נפשו שאת

And "when [Aharon] raises up": these are the drawings down of the joy that comes from above, to raise up the soul and bind it to the living G-d, who is the Life of life, blessed be He, the source of life and the source of delights, who is far, far above the chain of descending worlds (hishtalshelus), beyond what his soul is able to bear.

והיא אהבת ככל מאדך המתגלה בקי"ש [בקריאת שמע] ולקיום הקי"ש [הקריאת שמע] ככל מאדך תקנו פסוקי דזמרה לפנייה להיות רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות בידם

This is the love of "with all your might" that is revealed in the Shema. And to fulfill the Shema "with all your might," they instituted Pesukei deZimrah before it, so that there be "the exaltations of G-d in their throat and a two-edged sword in their hand,"

כי שעת צלותא שעת קרבא לעשות הכנה בנפש האדם תחלה להגביר כח נפשו על המונעי' [המונעים] ומעכבים מבית ומחוץ.

for the time of prayer is a time of battle: to make a preparation in a person's soul first, to strengthen the power of his soul over what hinders and obstructs it, from within and from without.

וזהו מערב ועד בקר כי ברישא חשוכא והדר נהורא שמאיר בנפשו אורה ושמחה בה' מעט מעט מתוך החשך כו':

And this is "from evening until morning," for "first darkness and then light": light and joy in G-d shine in his soul little by little, out of the darkness, etc.

14 אך הדלקת אהרן את הנרות הוא בשמן זית כתית דוקא וכדאיתא במשנה כותש ונותן לתוך הסל כו'. הראשון למנורה והשאר למנחות.

But Aharon's kindling of the lamps is specifically with crushed olive oil, as the Mishnah states: "He crushes [the olives] and puts [them] into the basket," etc.; "the first is for the Menorah and the rest is for the meal-offerings."

והענין הוא כי ענין הזית הוא שיש בו מרירות. וכמו שאמרה היונה יהיו מזונתי מרורים כזית כו'.

The explanation is that the nature of the olive is that it has bitterness, as the dove said, "Let my food be bitter as an olive," etc.

15 וגם אמרו בגמרא שהזית משכח תלמודו של עי' [שבעים] שנה כו' שהוא מבחי' עולם השכחה שהוא מעולם הקליפות.

They also said in the Gemara that the olive makes one forget seventy years of his learning, etc., for it is of the level of the world of forgetting, which is of the world of the kelipos (husks).

והיינו ענין הגוף ונה"ב [ונפש הבהמית] שמנוגה ומשכח דחויא וכותשים אותו עד שמוציאים ממנו שמן היינו בחי' חכמה.

This is the body and the animal soul, which are from Nogah and "the serpent's skin"; and one crushes it until oil is extracted from it, which is the level of Chochmah (wisdom).

16 וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] כשם שהזית משכח תלמודו של ע' [שבעים] שנים. כך שמן זית מחזיר תלמודו של ע' [שבעים] שנה כו' כי חכמה הוא מוח הזכרון כמ"ש בפ' קדש שרומזת בחכמה ולזכרון בין עיניך כו'

As our Sages, of blessed memory, said: "Just as the olive makes one forget seventy years of his learning, so olive oil restores seventy years of his learning," etc., for Chochmah (wisdom) is the faculty of memory, as it is written in the section of Kadesh, which alludes to Chochmah, "and for a remembrance between your eyes," etc.

וענין כתישה זו היינו להיות בבחי' אתכפיא סט"א [סטרא אחרא] ע"י לשארית נחלתו שמשים עצמו כשיריים

And this crushing means being at the level of the subjugation (iskafya) of the sitra achra (the other side) through "the remnant (she'eris) of His inheritance": one who makes himself like leftovers (shirayim).

שבחי' זו היא המכנעת כל הרצונות שבזלעז"ו [שבזה לעומת זה] שלא יהיה לו חפץ ורצון אחר לעצמו להנות ולהתענג בתענוגי בני אדם בעוה"ז ולא יבקש וירדוף אחריהם כלל

This level is what subdues all the desires of the opposing side, so that he has no other wish or desire for himself, to enjoy and take delight in the delights of people in this world, and he will not seek or pursue them at all.

כי מאחר שמשים עצמו כשיריים ומותרות בעולם וכאלו אין בו צורך בעולם כלל. מה לו ולעולם כו'.

For since he makes himself like leftovers and superfluities in the world, as if there were no need for him in the world at all, what has he to do with the world? etc.

17 ולכן לא יאבה לא העוה"ז ולא העוה"ב [העולם הבא]. וכמ"ש מי לי בשמים כו' וכמ"ש והיה שארית יעקב בגוים כו'

Therefore he will desire neither this world nor the World to Come, as it is written, "Whom do I have in heaven," etc.; and as it is written, "And the remnant of Yaakov shall be among the nations," etc.;

וכתיב בתריה תרום ידך על צריך וכל אויביך יכרתו

and it is written after it, "Your hand shall be raised over your adversaries, and all your enemies shall be cut off."

שבבחי' שארית יעקב שמשים עצמו כשיריים הוא מכרית וירים ידו על צריו בבחי' רוממות אל בגרונם להיות חרב פיפיות בידם בהתגלות רוממות אוא"ס [אור אין סוף] על נפשו משא"כ בבחי' יש אין אני והוא יכולין לדור כו'.

For at the level of "the remnant of Yaakov," one who makes himself like leftovers, he cuts [them] off and will raise his hand over his adversaries, at the level of "the exaltations of G-d in their throat," so that there be "a two-edged sword in their hand," through the revelation of the exaltedness of the Infinite Light (Or Ein Sof) upon his soul. Whereas at the level of yesh [a sense of self], "I and he cannot dwell [together]," etc.

18 ואין אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה שורה ומתגלה אלא במי שבטל כו'. והיינו בחי' חכמה הוא בחי' שמן הנעשה ע"י כתישת הזית

And the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, rests and is revealed only in one who is nullified, etc. And this is the level of Chochmah (wisdom), which is the level of oil, produced by crushing the olive:

שהשמן הוא שנמשך אחר הפתילה ונכלה ונשרף הכל באור הנאחז בפתילה שלא נשאר ממנו כלום (משא"כ מן הפתילה נשאר קצת אפר)

for the oil is what is drawn after the wick and is entirely consumed and burned in the light that holds onto the wick, so that nothing of it remains (whereas of the wick some ash remains).

וכך בחי' החכמה הוא בחי' הבטול שבטל ונכלל ממש באור הנר של מצוה זו להיות גילוי אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה ממש על נפשו.

So too, the level of Chochmah is the level of self-nullification (bittul): one is nullified and truly included in the light of the lamp of this mitzvah, so that the Infinite Light itself, blessed be He, is revealed upon his soul.

ועי"ז מתקיים בנפשו אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה הנמשך מן המצוה. משא"כ בלא בחי' שמן הרי אין אור הנר מתקיים על הפתילה לבדה אלא דולקת מהר וכלה כרגע כו'.

Through this the Infinite Light, blessed be He, that is drawn from the mitzvah endures in his soul. Whereas without the level of oil, the light of the lamp does not endure on the wick alone; rather, it burns quickly and is gone in a moment, etc.

19 והנה עבודת אהרן בעריכת הנרות והעלאתם היינו בחינת השמחה של מצוה היא מחוץ לפרכת העדות. וענין הפרכת הוא כי הנה כתיב כי שמש ומגן הוי"ה אלקים.

Now, Aharon's service in arranging the lamps and raising them up, which is the level of the joy of mitzvah, is "outside the curtain of the Testimony." The matter of the curtain is this: it is written, "For a sun and a shield is Havayah Elokim."

פי' כי שם הוי"ה הוא ענין יחודא עלאה איך שאין עוד מלבדו וכלא קמיה כלא חשיב כו'

The meaning is: the Name Havayah is the higher unity (yichuda ila'ah), how "there is nothing else besides Him" and "all before Him is considered as nothing," etc.;

ושם אלקים הוא המסתיר ומעלים להיות נראה העולם בבחי' יש ודבר כו' רק אעפ"כ [אף על פי כן] מלא כל הארץ כבודו בבחי' יחודא תתאה.

and the Name Elokim is what hides and conceals, so that the world appears to be something existent, a thing [in itself], etc.; yet even so, "the whole earth is full of His glory," at the level of the lower unity (yichuda tata'ah).

והנה שם אלקים הוא מגן לשם הוי"ה כמו מגן שעושין לשמש שמחמת שא"א להסתכל בשמש מרוב בהירותו כו':

Now, the Name Elokim is a shield for the Name Havayah, like a shield that is made for the sun, since it is impossible to look at the sun because of its great brightness, etc.

20 וזהו ענין והבדילה הפרכת לכם בין הקדש כו' ושם הוא ענין עריכת הנרות ושמחה ש"מ [של מצוה] מחוץ לפרכת בבחי' יחודא תתאה להיות רץ לבך ליחודא עלאה

And this is the meaning of "The curtain shall separate for you between the holy," etc. And there, outside the curtain, is the arranging of the lamps and the joy of mitzvah, at the level of the lower unity (yichuda tata'ah), so that "your heart runs" to the higher unity (yichuda ila'ah),

כי שמחה זו היא בחי' רצוא בנפש מחמת גילוי אור א"ס ב"ה ממש שבמצותיו שעייז אליו לבדו ית' תכסוף ותכלה הנפש בבחי' ובכל מאדך בשמחה שהיא בחי' ובהעלות אהרן כו':

for this joy is the level of ratzo (running) in the soul, because of the revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof) itself, blessed be He, that is in His mitzvos, through which the soul yearns and pines for Him alone, may He be blessed, at the level of "and with all your might," with joy, which is the level of "and when Aharon raises up," etc.

21 אך הכח הזה שיש לאהרן להעלות את הנפש מחוץ לפרכת להיות בה גילוי אהבה זו שהיא בבחי' א"ס הנה ע"ז נאמר חוקת עולם לדורותם מאת בני ישראל.

But this power that Aharon has, to raise up the soul outside the curtain so that this love, which is at the level of the Infinite (Ein Sof), be revealed in it: of this it is said, "an eternal statute for their generations, from (me'es) the children of Israel."

פי' מאת היינו מבחי' אותיות התורה שמאל"ף ועד תי"ו דהיינו ע"י עסק התורה של בני ישראל שהאדם לומד ומשים לבו ונפשו באותיות שמדבר בהם בדו"ר [בדחילו ורחימו] שאותיות אלו יסודתן בהררי קדש חכמה עלאה

The meaning is: me'es means from the level of the letters of the Torah, which run from alef to tav (es), that is, through the Torah study of the children of Israel, when a person studies and sets his heart and soul on the letters he speaks, with awe and love, for these letters have "their foundation in the holy mountains," supernal Chochmah (wisdom).

לכן התורה היא אור שהיא מאירה את הנר שנר מצוה היא כלי לאור התורה והתורה היא אור וחיות המצות

Therefore the Torah is light, for it lights the lamp: the lamp of a mitzvah is a vessel for the light of the Torah, and the Torah is the light and life-force of the mitzvos.

והן הגורמות להיות כח לאהרן להיות שושבין להמשיך אור וגילוי האהבה בנפש האדם ולחיות בה אורה ושמחה ש"מ [של מצוה]. משא"כ ע"ה [עם הארץ] שאין בו בחינת חכמה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] ולא ע"ה [עם הארץ] חסיד כו'.

And they [the letters] are what bring about the power for Aharon to be the groomsman, to draw light and the revelation of love into a person's soul, so that there be in it light and the joy of mitzvah. Whereas of an unlearned person (am ha'aretz), in whom there is no level of Chochmah, our Sages, of blessed memory, said, "nor can an unlearned person be pious," etc.

אך להיות המשכת התורה למטה בישראל הוא ע"י בחי' משה וכמ"ש בזהר ע"פ מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמל תחת השמש. שאני עמל' [עמלא] דאורייתא דהיא לעילא מן שמשא

But the drawing down of the Torah below, into Israel, is through the level of Moshe, as is written in the Zohar on the verse, "What profit has a man in all his toil that he toils under the sun?": "The toil of Torah is different, for it is above the sun."

ושם הוא מדרגת משה כבד פה וכבד לשון כו'.

And there, [above the sun,] is the rank of Moshe, “heavy of mouth and heavy of tongue,” etc.

כי בחי' עסק התורה הנה אינו בדרך שמחה ש"מ [של מצוה] שהוא בבחי' רץ לבך מחוץ לפרכת אלא היא בבחי' שוב לאחד

For the level of Torah study is not by way of the joy of mitzvah, which is at the level of “your heart runs,” outside the curtain, but rather it is at the level of “return to the One,”

שע"י התורה הוא גילוי יחודו ית' למטה כמו למעלה ע"י התורה שהיא דבר ה' ממש.

for through the Torah His unity, may He be blessed, is revealed below as it is above, through the Torah, which is the very word of G-d.

22 וכמ"ש ודברי אשר שמתי בפיו דברי ממש הנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] מתניתא מלכתא כמלך עצמו שמתאחד עם דבר ה' זו הלכה שיהא הפסק כך כאלו הפסק הזה יוצא מפי עצמו

As it is written, “And My words that I have placed in your mouth”: My words, truly. Our Sages, of blessed memory, said, “The Mishnah is a queen”: like the king himself, for one becomes one with “the word of Havayah”: this is halachah,” that the ruling should be thus, as if this ruling came forth from his own mouth.

והיינו מעלת ומדרגת מי שתורתו אומנתו כמו רשב"י [רבי שמעון בר יוחאי] וחביריו (שלכן פטורים מן התפלה שהתפלה היא בחינת בטול בהשתחוואות והמשכת אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה המשכות אלו נמשכות ע"י עסק התורה ג"כ)

And this is the distinction and rank of one whose Torah is his occupation, like Rabbi Shimon bar Yochai and his colleagues (which is why they are exempt from prayer: for prayer is the level of self-nullification (bittul), in the prostrations, and the drawing down of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, and these drawings down are drawn through Torah study as well).

וכמו שא' רשב"י [רבי שמעון בר יוחאי] בחד קטירא אתקטרנא כו' שהוא בחי' בטול באוא"ס [באור אין סוף] ב"ה ממש בבחי' יחודא עילאה [יחודא עילאה] ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] ות"ת [ותלמוד תורה] כנגד כולם.

And as Rabbi Shimon bar Yochai said, “With one bond I am bound,” etc., which is the level of self-nullification in the Infinite Light itself, blessed be He, at the level of the higher unity (yichuda ila'ah). This is why our Sages, of blessed memory, said, “and Torah study is equal to them all.”

והנה כדי שיגיע לבחי' ומדרגת בטול זה כתיב ויקחו אליך שמן זית זך בחי' חכמה כי איזהו חכם הרואה את הנולד דהיינו הנולד מאין ליש.

Now, in order to reach this level and rank of self-nullification, it is written, "that they take to you pure olive oil": the level of Chochmah (wisdom), for "Who is wise? One who sees what is born (hanolad)," that is, what is born from nothing to something.

23 וכמאמר המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית כו'. כי ההתחדשות מאין ליש הוא תמיד כו'.

As in the saying, "Who in His goodness renews each day, continually, the work of creation," etc. For the renewal from nothing to something is continual, etc.

והיינו לפי כי אני הוי"ה לא שניתי ואתה הוא קודם שנברא כו' רק ההתחדשות להיות יש הוא רק הארה בעלמא כו'.

That is because "I, Havayah, have not changed," and "You are He before [the world] was created," etc.; rather, the renewal so that there be a yesh (something) is only a mere glimmer, etc.

ולכך צ"ל התחדשות ההארה תמיד שלא תבטל במציאות לגמרי כו' וכאשר ישים אל לבו הדבר הזה יהיה בבחי' בטול אליו ית' ורוח אייתי רוח ואמשיך רוח כו' בטול אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה ממש על נפשו בעסק התורה כו'.

Therefore the glimmer must be renewed continually, so that it not be nullified out of existence entirely, etc. And when one takes this matter to heart, he will be at the level of self-nullification (bittul) toward Him, may He be blessed; and "spirit brings spirit and draws spirit," etc.: self-nullification [draws] the Infinite Light (Or Ein Sof) itself, blessed be He, upon his soul, in Torah study, etc.

24 וזהו ואתה תצוה את בני ישראל תצוה מלשון צוותא והתקשרות ע"י ויקחו אליך שמן זית זך לבחי' משה תחלה

And this is "And you shall command (tetzaveh) the children of Israel": tetzaveh is an expression of joining (tzavta) and connection, through "that they take to you pure olive oil," to the level of Moshe, first.

ומזה נמשך להיות חוקת עולם מאת בני ישראל להיות אותיות התור' [התורה] גורמת שיערוך אהרן את הנרות בחי' שמחה של מצוה מחמת כי אותיות התורה הן הנמשכות מבחי' משה ואתה תצוה את בני ישראל כו'.

From this it comes about that there is “an eternal statute from the children of Israel”: that the letters of the Torah bring about Aharon’s arranging of the lamps, the level of the joy of mitzvah, because the letters of the Torah are what is drawn from the level of Moshe: “And you shall command the children of Israel,” etc.

25 והנה בבחי' אהרן שהוא בחי' רץ לבך כתיב מערב ועד בקר ברישא חשוכא והדר נהורא

Now, of the level of Aharon, which is the level of “your heart runs,” it is written “from evening until morning”: “first darkness and then light.”

אבל בבחי' משה שהוא בבחי' שוב לאחד וגילוי יחודו ית' בבחי' יח"ע [יחודא עילאה] כתיב להעלות נר תמיד שהוא גילוי יחוד עליון שלמעלה מהזמן ולפניו ית' כחשכה כאורה שהוא השוה ומשוה כו' וד"ל [ודי למבין]:

But of the level of Moshe, which is at the level of “return to the One” and the revelation of His unity, may He be blessed, at the level of the higher unity (yichuda ila'ah), it is written “to raise up a lamp continually”: this is the revelation of the higher unity, which is above time, and before Him, may He be blessed, “darkness is as light,” for He is the One who is equal and makes equal, etc. And this suffices for one who understands.

ועשית בגדי קדש לאהרן אחיך וגוי' ואתה תדבר...

“You shall make holy garments for Aharon your brother”

1 ועשית בגדי קדש לאהרן אחיך וגוי' ואתה תדבר אל כל חכמי לב אשר מלאותיו רוח חכמה ועשו את בגדי אהרן לקדשו וגוי' ועשו בגדי קדש לאהרן אחיך ולבניו וגוי'.

“You shall make holy garments for Aharon your brother,” etc.; “And you shall speak to all the wise-hearted, whom I have filled with a spirit of wisdom, and they shall make Aharon’s garments to sanctify him,” etc.; “And they shall make holy garments for Aharon your brother and for his sons,” etc.

להבין שלש עשיות הללו שבבגדי אהרן של משה ושל חכמי לב וסתם ועשו משמע של כלל ישראל.

[We need] to understand these three makings of Aharon’s garments: that of Moshe, that of the wise-hearted, and the unqualified “and they shall make,” which implies [a making] of the whole of Israel.

הנה אהרן הוא משבעה רועים המפרנסים וממשיכים לכללות נש״י [נשמות ישראל] מאוא״ס [מאור אין סוף] ב״ה שהוא איש החסד וכהן גדול הממשיך בחי׳ אה״ר [אהבה רבה] ובגדי אהרן הם לבושים לאהבה זו.

Now, Aharon is one of the seven shepherds who sustain and draw down [influence] to the souls of Israel as a whole from the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He; for he is the man of Chesed (kindness) and the High Priest, who draws down the level of great love (ahavah rabbah). And Aharon’s garments are garments for this love.

2 וכענין מ״ש ימים יוצרו שהימים הם בחי׳ לבושים. וכמ״ש בווהר ע״פ ואברהם זקן בא בימים יומין עלאין דאינון לבושין כו׳.

This is like what is written, “Days were formed,” for the days are the level of garments; and as is stated in the Zohar on the verse “And Avraham was old, come into days”: “supernal days, which are garments,” etc.

לפי שכל נשמה יש לה לבושים של תורה ומצות אשר יעשה אותם האדם ומכוונת המצות ורעותא דלבא נעשו לבושין בגי'ע [בגן עדן] העליון. וממצות מעשיות סתם נעשו לבושים בגי'ע [בגן עדן] התחתון כנודע.

For every soul has garments of Torah and mitzvos, which a person does: from the intention of the mitzvos and the heart's desire (re'usa deliba), garments are made in the Higher Gan Eden; and from plain practical mitzvos, garments are made in the Lower Gan Eden, as is known.

והימים הקצובים לאדם מספר ימי שני חייו כ"כ [כל כך] ימים בשיעור לבושין שצריכה הנשמה להיות לה מהתורה ומצות אשר יעשה דבר יום ביומו:

And the days allotted to a person, the number of the days of the years of his life, are just so many days as the measure of the garments that the soul needs to have from the Torah and mitzvos that he will do, each day's portion on its day.

3 והנה נודע כי אברהם הוא הרועה הראשון משבעה רועים הממשיך גי'כ בחי' אהבה לכללות נשמות ישראל. וכמ"ש אברהם אוהבי.

Now, it is known that Avraham is the first shepherd of the seven shepherds, who also draws down the level of love to the souls of Israel as a whole, as it is written, "Avraham, who loves Me."

וההפרש שבין מדת אהרן איש החסד ובין מדת אברהם אוהבי יובן ע"פ מ"ש בזוהר אית חסד ואית חסד אית חסד דאקרי חסד עולם. ואית חסד דאקרי רב חסד כו':

And the difference between the attribute of Aharon, the man of Chesed, and the attribute of Avraham, "who loves Me," will be understood from what is stated in the Zohar: "There is Chesed and there is Chesed: there is a Chesed called 'everlasting kindness' (chesed olam), and there is a Chesed called 'and abundant in kindness' (verav chesed)," etc.

4 וביאור הענין זה הנה נודע דבאתערותא דלתתא אתערותא דלעילא.

The explanation of this matter: it is known that through an arousal from below [there comes] an arousal from above.

והנה גם לפני אתערותא דלתתא קדמה אתערותא דלעילא כדי שתהא אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] לעורר לב האדם להקיצו משנתו בהבלי העולם שטבע האדם נמשך אחריהם ולהמשיך לבו לעבודת ה' לדבקה בו.

Now, even before the arousal from below, an arousal from above comes first, so that there may be an arousal from below: to awaken a person's heart, to rouse him from his sleep in the vanities of the world, after which human nature is drawn, and to draw his heart to the service of G-d, to cleave to Him.

5 ואתעדל"ע [ואתערותא דלעילא] זו היא מבחי' חסד עולם. וכמ"ש וחסד ה' מעולם ועד עולם. חסדי ה' עולם אשירה הוא בחינת מדרגת אברהם שזכה להיות מרכבה לחסד זה.

This arousal from above is from the level of everlasting kindness (chesed olam), as it is written, "And the kindness of Havayah is from everlasting to everlasting"; "I will sing of the kindnesses of Havayah forever (olam)" — this is the level of Avraham's rank, who merited to be a chariot (merkavah) for this Chesed.

וכמ"ש חסד לאברהם שהיא מדת האהבה הטבעית שבלב כללות נש"י [נשמות ישראל] רק שהיא מסותרת ומכוסה בלבוש שק שהם הגוף ונה"ב [ונפש הבהמית].

As it is written, "kindness to Avraham": this is the attribute of the natural love in the heart of the souls of Israel as a whole, except that it is hidden and covered by a garment of sackcloth, namely the body and the animal soul.

6 ואתערותא דלעילא זו היא לעורר את האהבה עד שתחפץ להתפשט מלבושיה לדבקה בו ית' ולצעוק אל ה' בצר לו מקרב איש ולב עמוק להמשיך לבו אחר ה' כטבע נפשו מאליו וממילא.

This arousal from above is to awaken the love, until it desires to strip off its garments, to cleave to Him, may He be blessed, and to cry out to G-d in his distress from the inwardness of a man and a deep heart, to draw his heart after G-d, as is the nature of his soul, of itself and as a matter of course.

אך באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] הוא שמעורר האדם למעלה בחי' ורב חסד שהוא בחי' אהרן כהן גדול שבחי' זו מאד נעלה מבחי' חסד עולם

But through an arousal from below, an arousal from above: that is, a person arouses on high the level of "abundant in kindness" (verav chesed), which is the level of Aharon the High Priest. And this level is far loftier than the level of everlasting kindness (chesed olam),

כי חסד עולם הוא מבחי' התהוות ההשתלשלות בסדר המדרגות דרך עילה ועלול שכל עלול יש לו איזה ערך ויחוס עם עילתו

for everlasting kindness is from the level of the coming into being of the chain of descending worlds (hishtalshelus), in the order of the levels, by way of cause and effect, where every effect bears some proportion and relation to its cause,

כמו עד"מ גילוי השכל במדות אהוי"ר [אהבה ויראה] כו' שהמדות מקבלים מגילוי השכל שהוא מלוכש בהם ממש וכן המדות במחשבה ומחשבה בדבור כו'.

as, by way of analogy, the revelation of the intellect in the emotive attributes (middos), love and awe, etc.: the emotive attributes receive from the revelation of the intellect, which is actually enclothed in them; and likewise the emotive attributes in thought, and thought in speech, etc.

אבל בחי' רב חסד הוא למעלה מעלה מן ההשתלשלות שהוא בחי' גילוי ההמשכה והתלבשות אור א"ס ב"ה בחכמה וחסד כו'.

But the level of "abundant in kindness" is far, far above the chain of descending worlds: it is the level of the revelation of the drawing down, and the enclothement, of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, in Chochmah (wisdom) and Chesed, etc.

דהיינו להיות ראשית ההתהוות של בחי' חכמה כו' והחכמה מאין ממש תמצא שאין ערוך אליו כלל וכמ"ש בת"ז [בתיקוני זוהר] לאו דאית לך צדק ידיעא כו' ולא מכל מדות כו'.

That is, for there to be the beginning of the coming into being of the level of Chochmah, etc.; and Chochmah "is found from ayin (nothing)" in the most literal sense, for there is no comparison to Him at all, as is stated in the Tikkunei Zohar: "Not that You have a known righteousness," etc., "nor of any of the attributes," etc.

וגם מן החכמה הוא למעלה רם ונשא כו'. וכמ"ש כלם בחכמה עשית בחי' עשייה גופנית כו'. ⁷

And He is also above Chochmah, exalted and lofty, etc., as it is written, "You have made them all with wisdom": the level of physical making, etc.

ודרך גילוי זה והמשכה זו להיות התלבשות אור א"ס [אור אין סוף] ב"ה בחכמה הוא כמ"ש כי הנה כשמך הטוב על הראש יורד על הזקן זקן אהרן.

And the way of this revelation and this drawing down, so that the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, is enclothed in Chochmah, is as it is written — for behold: "Like the good oil upon the head, running down upon the beard, the beard of Aharon."

פ"י מה שנמשך בבחי' זקן אהרן דיקנא דכהנא רבא שהוא בחי' שערות. דהיינו כמשל ההארה היוצאת דרך נקבי שערות הראש או הזקן ממותרי מוחין שהשערות הן חלולין ויונקין מהמוחין שבראש

That is: what is drawn down by way of the level of "the beard of Aharon," "the beard of the High Priest" (dikna dechahana raba), which is the level of hairs. That is, as in the analogy of the illumination that goes out through the openings of the hairs of the head or of the beard, from the surplus of the brain (mochin): for the hairs are hollow and draw nourishment from the brain in the head,

ועל כל זה אין להם ערך ויחוס כלל עם המוחין שבראש שהם חב"ד [חכמה בינה ודעת] ואין עיקר חיות המוחין מתפשט בהם

yet for all that, they bear no proportion or relation at all to the brain in the head, which is Chochmah, Binah and Daas, and the main life-force of the brain does not spread into them;

שהרי אם יחתוך אדם שער ראשו לא ירגיש המוח כאב כלל שאין מתפשט בהם אלא הארה בעלמא להיות להם רק יניקה ואחיזה במוחין.

for if a person cuts the hair of his head, the brain feels no pain at all, since nothing spreads into them but a mere illumination, so that they have only nourishment from, and a hold in, the brain.

כך עדי"מ הוא גילוי אור והתלבשותו בחכמה וחסד שאין ערוך כלל

So too, by way of analogy, is the revelation of light and its enclothement in Chochmah and Chesed, for there is no comparison at all.

ולחיות נמשך מבחי' דלאו מכל מדות כו' ולמעלה מגדר חכמה כו' התהוות בחי' חכמה ומדות אין זה אלא זיו והארה בעלמא בבחי' שערות שהם צמצומים רבים ועצומים להמשיך ההארה.

And for there to be drawn down, from the level of "not of any of the attributes," etc., and from above the bounds of Chochmah, etc., the coming into being of the level of Chochmah and the emotive attributes — this is nothing but a mere radiance and illumination, at the level of hairs, which are many and immense contractions (tzimtzumim) to draw down the illumination.

8 וכמשל זה של השערות שהוא בגשמיות הגוף כך יש עוד משל רוחני בחיות הנפש מהמשכת איזה חכמה בצירופי אותיות הדבור.

And like this analogy of the hairs, which is in the physicality of the body, there is also a spiritual analogy, in the life-force of the soul: from the drawing down of some wisdom into combinations of the letters of speech.

כמו למשל אותיות דבורי הרב המלמד ומסביר איזה חידוש ושכל לתלמידו

For example, the letters of the words of a teacher who teaches and explains some novel idea and concept to his student.

כי הנה צירופי אותיות מדבור הרב אינם עצמיות השכל שהרי יכול להיות הסבר הזה גם בצירופי אותיות אחרות רק הם כדמיון השערות כי על ידן ובתוכן עובר השפעת השכל

For the combinations of the letters of the teacher's speech are not the essence of the concept, since this explanation could also be given in other combinations of letters; rather, they are like the hairs, for through them and within them the flow of the concept passes;

ולפי שבעצמות השכל של הרב אין תפיסא להתלמיד לכך צ"ל צירופי אותיות הדבור להעביר ולהמשיך השכל של הרב לתלמיד.

and since the student has no grasp of the essence of the teacher's concept, therefore there must be combinations of the letters of speech to convey and draw the teacher's concept down to the student.

9 והנה הגורם להיות צמצומים אלו להמשכת גילוי זה היא אתערותא דלתתא

Now, what causes these contractions (tzimtzumim) for drawing down this revelation is the arousal from below.

שע"י האהבה שממטה למעלה כמים הפנים כו' כך היא האהבה עליונה אהבתי אתכם אמר הוי"ה דהיינו להיות בחי' הוי"ה צמצום והתפשטות כו' כי אהבה דוחקת את הבשר:

For through the love from below to above, "as water [reflects] the face," etc., so is the supernal love, "I have loved you, says Havayah" — that is, for there to be the level of Havayah, contraction and expansion, etc., for "love compresses the flesh."

10 והנה באתערותא דלתתא זו שהאדם מעורר למעלה ממשיך ג"כ על נפשו למטה להיות גילוי בחי' זו בנפשו

Now, through this arousal from below, by which a person arouses on high, he also draws down upon his soul below, so that this level is revealed in his soul.

כי אתערותא דלעילא הוא מבחי' אהרן שהוא משבעה רועים הרועה וממשיך הגילוי בכנס"י [בכנסת ישראל] הוא שורש כל נש"י [נשמות ישראל] ואהרן אותיות נראה שהוא כמ"ש עין בעין נראה כו'.

For the arousal from above is from the level of Aharon, who is one of the seven shepherds, who shepherds and draws down the revelation into the Congregation of Israel (Knesses Yisrael), which is the root of all the souls of Israel. And [the name] Aharon has the letters of nir'eh ("is seen"), as it is written, "eye to eye [You] are seen," etc.

דהיינו להיות גילוי אתערותא דלעילא זו בנפש האדם בהתפעלות והתגלות הלב וכדמיון ראייה חושיית ויומשך עליו גילוי אור האה"ר [האהבה רבה] הבאה מלמעלה כמו שיתבאר לקמן.

That is, that this arousal from above be revealed in a person's soul, in the stirring and revelation of the heart, like physical sight; and the revelation of the light of the great love (ahavah rabbah) that comes from above will be drawn down upon him, as will be explained below.

11 וכמ"ש ואהבת את ה' אלקיך כו'. וע"ד דרשת רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] שיהא שם שמים מתאהב כו' כלומר שואהבת הוא פועל יוצא לשלישי

As it is written, "And you shall love Havayah your G-d," etc. And along the lines of our Sages' exposition, "that the Name of Heaven become beloved," etc. — that is, ve'ahavta ("and you shall love") is a verb that acts upon a third party:

דהיינו שתפעול את האהבה העליונה שהיא אהבתי אתכם כו' להיות בחי' גילוי בנפש שהוי"ה יהי [יהיה] אלקיך אלוה שלך כו'

that is, that you bring about the supernal love, which is "I have loved you," etc., so that there will be the level of revelation in the soul that Havayah will be your G-d (Elokecha), a G-d of your own, etc.

והיינו ע"י התכוננותו בה' אחד איך שהוא אחד בחי' וד' שהם ז' רקיעים והארץ וד' רוחות העולם שתמשך בהם בחי' אחד הוא יחודו להיות מתייחדים וכלולים בא'

And this comes through his contemplating "Havayah is One" (echad): how He is One in the ches and the dalet, which are the seven heavens and the earth and the four directions of the world, so that there is drawn into them the level of One, which is His unity, so that they become united and included in the One.

וכן למעלה מעלה ברוחניות עד רום המעלות יש בחי' ז' רקיעים וארץ כו' שהם בחי' לך ה' הגדולה והגבורה כו' שהם בחי' שמים אש ומים

And likewise far above, in spirituality, up to the highest heights, there is the level of seven heavens and earth, etc., which are the level of “Yours, Havayah, are the greatness and the might,” etc., which are the level of heaven (shamayim): fire (esh) and water (mayim).

ולך ה' הממלכה היא בחי' ארץ והכל בבחי' לך ה' שהם בבחי' בטול אליו ית'

And “Yours, Havayah, is the kingdom” is the level of earth. And all of it is at the level of “Yours, Havayah,” for they are in a state of self-nullification (bittul) to Him, may He be blessed,

מחמת כי נשגב שמו לבדו רק הודו וזיוו על ארץ ושמים דהיינו על כל בחי' ארץ ושמים הנ"ל וארץ קדמה לשמים כו'

because “His Name alone is exalted,” and only “His glory” and His radiance are “upon earth and heaven,” that is, upon all the levels of earth and heaven mentioned above; and earth preceded heaven, etc.

והגורם להיות יחוד זה והמשכה זו הוא כי הוי"ה אלקינו דהיינו שישראל הם המייחדים שמו והממשיכים להיות יחודו ית' למטה להיות גילוי א"ס בעולמות שבאתערותא דלתתא תליא מילתא

And what causes this unity and this drawing down is that Havayah is “our G-d” (Elokeinu): that is, Israel are the ones who unify His Name and draw down His unity, may He be blessed, below, so that the Infinite One (Ein Sof) is revealed in the worlds; for the matter depends on the arousal from below,

וכמ"ש בת"ז [בתיקוני זוהר] לאו דאית לך צדק ידיעא כו' אלא לאחזאה כו' כפום עובדיהון דב"נ [דבני נשא]

as is stated in the Tikkunei Zohar: “Not that You have a known righteousness,” etc., “but to show,” etc., “according to the deeds of human beings.”

שלהיות לאחזא [לאחזאה] דהיינו גילוי איך אתנהג עלמא בצדק ובמשפט דהיינו בבחי' מדות ולהיות יוצא מההעלם שהוא בחי' דלאו מכל מדות כו' הוא כפום עובדיהון דב"נ [דבני נשא] תלוי במעשה התחתונים כו'

Meaning: for there to be “to show” — that is, a revelation of how the world is conducted with righteousness and with justice, that is, through the level of the attributes (middos), and for this to come out of the concealment, which is the level of “not of any of the attributes,” etc. — is “according to the deeds of human beings”: it depends on the deeds of the lower beings, etc.

וכאשר יעמיק מחשבתו וישים על לבו הדברים האלה אזי יהיה שם שמים מתאהב כו'

And when he deepens his thought and takes these matters to heart, then “the Name of Heaven will become beloved,” etc.:

שיהי' [שיהיה] גילוי האהבה העליונה שורה ומתגלה בנפש בבחי' ראייה שיהא הלב רואה כו'.

that is, the revelation of the supernal love will rest and be revealed in the soul in the manner of sight, so that the heart sees, etc.

12 וגילוי זה בנפש הוא מחמת אתערותא דלתתא בכל לכבך בשני יצריך שגם היצה"ר [היצר הרע] יהי' [יהיה]

לאכפייא כו' שלא יהי' [יהיה] לו רק לב אי לאביהם שבשמים.

And this revelation in the soul comes because of the arousal from below of “with all your heart (levavecha)” — “with both your inclinations”: that the evil inclination too be subdued (le'iskafya), etc., so that he has only one heart, for their Father in Heaven.

וכמ"ש ועמך לא חפצתי בארץ. וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] בטל רצונך כו' שלא יהי' [יהיה] לו חפץ ורצון אחר להיות פוסח על שתי הסעיפים כו'.

As it is written, “And besides You I desire nothing on earth”; and as our Sages, of blessed memory, said, “Nullify your will,” etc.: that he should have no other desire or will that would leave him limping between two opinions, etc.

כי ע"י שצמצם א"ע [את עצמו] וישליך מנגד נפשו ורצונו שכגשמיות וישים אליו לבו ורוחו ונשמתו כו' אזי כמים הפנים לפנים תהיה אהבה עליונה שורה ומתגלה בו

For through his contracting himself, and casting away his soul and his will that are in physical things, and setting his heart, his spirit and his soul toward Him, etc., then, “as water [reflects] face to face,” the supernal love will rest and be revealed in him,

להיות האהבה דוחקת את הבשר בבחי' צמצומים רבים להאיר מתוכם אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה בגילוי על נפשו

so that the love “compresses the flesh,” in the manner of many contractions (tzimtzumim), so as to cause the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, to shine from within them, in revelation upon his soul,

שיושפע עליו שפע רב וגלוי עצום עד שיגיע למעלת ומדרגת וכלל מאדך הוא בחי' אה"ר [אהבה רבה]
הבאה מלמעלה

so that an abundant flow and an immense revelation will be bestowed upon him, until he reaches the rank and level of “and with all your might” (uvchol me’odecha), which is the level of great love (ahavah rabbah) that comes from above,

שהוא למעלה מכדי שתוכל נפשו שאת בכלות הנפש ובטול במציאות כו' כי אהרן שושבינא
דמטרוניתא שהוא המגביה ומנשא נש"י [נשמות ישראל] עד רום המעלות.

which is beyond what his soul is able to bear, with expiry of the soul (kelos hanefesh) and nullification of [its] existence, etc. For Aharon is “the groomsman of the Matronita (the Queen),” who lifts and raises the souls of Israel to the highest heights.

וכמ"ש אלה מסעי כו' ביד משה ואהרן וכתוב הוא אהרן ומשה אשר אמר ה' להם הוציאו את בני ישראל
מארץ מצרים על צבאותם פי' למעלה מצבאותם למעלה משרש נשמותיהם:

As it is written, “These are the journeys,” etc., “by the hand of Moshe and Aharon”; and it is written, “This is Aharon and Moshe, to whom Havayah said: Bring the children of Israel out of the land of Egypt al tzivosam (according to their hosts)” — meaning, above (al) their hosts, above the root of their souls.

13 אך הנה לבחי' גלוי האהבה צ"ל בחי' כלי ולבוש במה שתשרה ותתלבש האהבה שתבא ליד גלוי בפוי"מ

[בפועל ממש]

However, for the level of the revelation of the love, there must be the level of a vessel and a garment, in which the love may rest and be en clothed, so that it comes to revelation in actual fact;

כי אין אור בלא כלי ולבוש. ועל זה נאמר זקן אהרן שיורד על פי מדותיו.

for there is no light without a vessel and a garment. And of this it is said, “the beard of Aharon, which runs down upon the opening of his garments (middosav).”

מדותיו מלשון מדו בד אלו הלבושין שהם הם התורה והמצוות שהם בחי' לבושין לאהבה זו

Middosav is from the term “his linen garment” (mido vad): these are the garments, which are none other than the Torah and the mitzvos, which are the level of garments for this love.

כי מאחר שבחיי אהבה זו נמשכה מבחי' דלאו מכל מדות כו'. למעלה מגדר חכמה כו' אינה נתפסת בשום שכל שבגדר חכמת הנבראים והשגתם אלא כאשר תפיסא ומתלבשת בתורה ומצות שהם רצונו וחכמתו ית' מבחי' אנת חכים ולא בחכמה ידיעא כו':

For since this love is drawn from the level of “not of any of the attributes (middos),” etc., above the bounds of Chochmah, etc., it cannot be grasped by any intellect within the bounds of the wisdom and comprehension of created beings, except when it is grasped and enclothed in Torah and mitzvos, which are His will and His wisdom, may He be blessed, from the level of “You are wise, but not with a known wisdom,” etc.

14 וזהו והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך כו' שלהיות גלוי בחי' אנכי מי שאנכי הוא ע"י והיו הדברים האלה דוקא ולכך ודברת כם ולא בדברי [בדברים] בטלים.

And this is [the meaning of] “And these words which I (Anochi) command you shall be,” etc.: for the revelation of the level of Anochi — “I, Who I am” — comes specifically through “And these words shall be.” And therefore: “and you shall speak of them,” and not of idle words.

ופי' ודברת מלשון ידבר עמים שהוא לשון הנהגה והמשכה. כלומר שהמשכות גלוי האהבה יהיה בלבוש התורה דוקא ולא בשאר חכמות שהם לשכל והשגת הנבראים

And the meaning of “and you shall speak” (vedibarta) is from the term “He leads (yadber) nations,” which is a term of leading and drawing down. That is, the drawing down of the revelation of the love shall be specifically in the garment of the Torah, and not in other wisdoms, which are for the intellect and comprehension of created beings;

כי כולם נק' אצלו ית' דברים בטלים דלאו אורחא דמלכא לאשתעי במילין דהדיוטא אלא דוקא בחי' התורה שהיא בחי' דלאו בחכמה ידיעא כו' שהוא למעלה מעלה מגדר ושכל והשגת הנבראים כו'.

for all of them are called, in relation to Him, may He be blessed, idle words, since “it is not the way of the King to speak of the matters of a commoner”; but only [of] the level of the Torah, which is the level of “not with a known wisdom,” etc., which is far, far above the bounds, intellect and comprehension of created beings, etc.

15 וע"י עסק התורה למטה שהיא חכמתו ית' ממשיכין האהבה העליונה להיות גלוי אוא"ס [אור אין סוף] בחכמה כו'.

And through the study of Torah below, which is His wisdom, may He be blessed, one draws down the supernal love, so that there is a revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof) in Chochmah, etc.

וזהו ענין עסק התורה לשמה לשם התורה דהיינו להיות גלוי אוא"ס [אור אין סוף] בחכמה שהיא בחי' התורה דאורייתא מחכמה נפקת.

And this is the meaning of Torah study lishmah ("for its sake"): for the sake of the Torah, that is, so that there be a revelation of the Infinite Light in Chochmah, which is the level of the Torah, for "the Torah issues from Chochmah."

16 וזו היא המשכת ראשית התהוות ההשתלשלות מאין ליש שהוא ראשית חכמה וצ"ל המשכה ב' במדות ג"כ בראשית שהוא חסד כי הוא ראשית הבנין. וכמ"ש כי אמרתי עולם חסד יבנה

And this is the drawing down of the beginning of the coming into being of the chain of descending worlds (hishtalshelus), from nothing to something, which is the beginning, Chochmah (reishis chochmah). And there must also be a second drawing down, into the emotive attributes (middos), at [their] beginning, which is Chesed, for it is the beginning of the building, as it is written, "For I said: The world shall be built by Chesed."

והמשכה זו ע"י עשיית המצות שכללותן נק' בשם צדקה וחסד.

And this drawing down comes through doing the mitzvos, whose general and collective expression (klalus) is called by the name tzedakah and Chesed.

ובפרטן מתחלקין לרמ"ח. רמ"ח אברין דמלכא שבהם ועל ידם ממשיכים גלוי למעלה אור א"ס ב"ה בחסד.

And in their particulars they divide into 248: the 248 "limbs of the King," in which and through which one draws down, on high, a revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, in Chesed.

וזהו ושמרו דרך ה' לעשות צדקה כו'. דרך ה' כלומר המשכת גלוי הוי' מהעולם אל הגלוי

And this is [the meaning of] "And they shall keep the way of Havayah, to do tzedakah," etc. "The way of Havayah": that is, the drawing down of the revelation of Havayah from concealment into revelation

(ונק' המשכה זו בשם דרך עד"מ כמו דרך שמהלכין בה מעיר לעיר) לעשות צדקה כו' שיהיה התהוות בחי' צדקה וחסד.

(this drawing down is called by the name "way" by way of analogy, like a road on which one travels from city to city); "to do tzedakah," etc.: that the level of tzedakah and Chesed should come into being.

וכמ"ש וצדקה ביעקב אתה עשית שנמשך בחי' צדקה מלמעלה ע"י ישראל. אל תקרי בניך אלא בוניך שעל ידיהם הוא בנין החסד. וכמ"ש עולם חסד יבנה.

As it is written, "And tzedakah in Yaakov You have made": that the level of tzedakah is drawn down from above through Israel. "Do not read banayich ('your children') but bonayich ('your builders')": for through them is the building of Chesed, as it is written, "The world shall be built by Chesed."

ולכך נק' כנ"י [כנסת ישראל] יונתי תמתי כלומר שמתממת ומשלמת אותי כביכול להיות תמים ושלם ברמ"ח אברים דמלכא. כלומר שממשיכים להיות בחי' רמ"ח אברים ע"י רמ"ח מצות כו':

Therefore the Congregation of Israel (Knesses Yisrael) is called "My dove, My perfect one (tamasi)": that is, she makes Me perfect and complete, as it were, to be whole and complete in the 248 limbs of the King. That is, they draw down so that there will be the level of the 248 limbs, through the 248 mitzvos, etc.

17 והנה בתקון ועשיית לבושים אלו יש ג' בחינות ומדרגות מדרגה הא' הוא של משה כי משה נקרא על שם כי מן המים משיתהו.

Now, in the fashioning and making of these garments there are three levels and grades. The first grade is that of Moshe, for Moshe is named for "because I drew him (meshisihu) out of the water."

ופירוש משיתיהו מההעלם אל הגלוי שנמשך מן ההעלם שלמעלה מן ההשתלשלות מן המים בחי' מקור התורה שכל התורה היא בחינת כד שנשאב מן הים הם כ"ד ספרי דאורייתא. וכמ"ש ותמלא כדה ותעל.

And the meaning of meshisihu ("I drew him") is: from concealment into revelation, for he was drawn from the concealment that is above the chain of descending worlds (hishtalshelus), "from the water," the level of the source of the Torah. For the whole Torah is the level of a jug (kad) drawn from the sea: these are the twenty-four (kaf-dalet) books of the Torah. As it is written, "and she filled her jug and went up."

18 והנה על בחי' לבוש זה הוא ענין מה שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] שהתורה נק' כלה ומאורשה קהלת יעקב וישראל הם בחי' חתן המשפיע כו'

Now, concerning this level of garment is the matter of what our Sages, of blessed memory, said: that the Torah is called a bride, and "the betrothed (me'orashah) of the congregation of Yaakov," and Israel are the level of the bridegroom, the one who bestows, etc.,

שהם המשפיעים להיות בחי' אוא"ס [אור אין סוף] בחכמה והם העוסקים בתורה לשמה לשם התורה. דהיינו שיהיה התהוות בחינת תורה.

for they are the ones who bestow, so that there will be the level of the Infinite Light (Or Ein Sof) in Chochmah; and they are the ones who engage in Torah lishmah, for the sake of the Torah, that is, so that the level of Torah will come into being.

וכן במצות כתיב ועשיתם אתם. אשר יעשה אתם האדם כו'. שהאדם הוא הממשיך ועושה אותן מצות.

And likewise of the mitzvos it is written, "and you shall make them"; "which a person shall make," etc.: for it is the person who draws down and makes those mitzvos.

19 והנה בזה יובן ענין ברכת המצות שהוא כענין ברכת חתנים ונישואין וכמ"ש בזוהר לית ברכתא שריא אלא באתר דדכר ונוק' [ונוקבא] כו'

Now, with this the matter of the blessing over the mitzvos will be understood, which is like the matter of the blessing of bridegrooms and marriage, as is stated in the Zohar: "Blessing rests only in a place where there are male and female," etc.

שבמקום שיש משפיע ומקבל נשפע תוספת ורבוי שפע והארה מלמעלה מעלה ממקום גבוה מאד נעלה יותר משל ב' הבחי' של המשפיע ושל המקבל.

For in a place where there is a giver and a receiver, there flows an increase and abundance of flow and illumination from far above, from a very high place, loftier than [the place] of the two levels, of the giver and of the receiver.

20 וכמ"ש זכר ונקבה בראם ויברך אתם. וברכה והמשכה זו היא מבחי' משה למעלה מההשתלשלות. ולכך ביום שהוקם המשכן כתיב ויביאו את המשכן אל משה אמר ויהי נועם כו'

As it is written, "Male and female He created them, and He blessed them." And this blessing and drawing down is from the level of Moshe, above the chain of descending worlds (hishtalshelus). Therefore, on the day the Mishkan was set up, it is written, "And they brought the Mishkan to Moshe"; he said, "May the pleasantness be," etc.,

שתהא השראת הברכה מלמעלה מעלה והיא ברכת המצות ברוך כו' מלך העולם שיהא ריבוי שפע ברכה והמשכה מעולם ועד עולם.

that the blessing should rest from far above. And this is the blessing over the mitzvos, "Blessed," etc., "King of the world (olam)": that there be an abundance of the flow of blessing and drawing down, from world to world (me'olam ve'ad olam).

21 ותכלית וסוף הברכה הוא להיות גלוי מלכותו ית' מלכותך מלכות כל עולמים

And the purpose and end of the blessing is that His sovereignty, may He be blessed, be revealed: "Your kingdom is a kingdom of all worlds."

והוא בחי' לבוש כמ"ש ה' מלך גאות לבש וכתוב ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות שמדת מלכותו היא בחי' לבוש לחכמתו ורצונו ומדותיו ית'

And this is the level of a garment, as it is written, "Havayah reigns; He is clothed in majesty"; and it is written, "And Mordechai went out from before the king in royal apparel (levush malchus)": for His attribute of sovereignty (Malchus) is the level of a garment for His wisdom and His will and His emotive attributes, may He be blessed,

הנמשך ומתגלה בתוספת וריבוי האור שלמעלה מעלה מסדר ההשתלשלות וזו היא בחי' ברכה שברכה היא בחי' תוספת וריבוי כו'.

which is drawn down and revealed with the increase and abundance of the light that is far above the order of the chain of descending worlds (hishtalshelus). And this is the level of blessing, for blessing is the level of increase and abundance, etc.

22 ומדרגה השנית היא בחי' עשיית לבוש שעושים חכמי לב הנק' חכמי לב ע"ש [על שם] שאין להם אלא לב אחד בבחי' בטול בחי' חכמה

The second grade is the level of the making of a garment that the wise-hearted make. They are called "wise-hearted" because they have only one heart, in a state of self-nullification (bittul), the level of Chochmah.

כי בחי' נפרד שיש לו שתי לבבות עליו נאמר אשר אתם זנים אחריהם כו' שאין אדם עובר עברה אא"כ [אלא אם כן] נכנס בו רוח שטות שנסתלק ממנו בחי' חכמה כו'

For of the level of the separated one, who has two hearts, it is said, "after which you go astray," etc.; for "a person does not commit a transgression unless a spirit of folly enters him," that is, the level of Chochmah has departed from him, etc.;

משא"כ בבחי' לב אחד ע"ז נאמר אשר מלאתיו רוח חכמה להיות נשפע עליו רוח חכמה מאתערוותא דלעילא ע"י אתעדלית [אתערוותא דלתתא] חכמי לב.

whereas of the level of one heart it is said, "whom I have filled with a spirit of wisdom": that a spirit of wisdom flows upon him from the arousal from above, through the arousal from below of the wise-hearted.

23 ולכך ועשו את בגדי אהרן לקדשו שגם הם עושים בגדי אהרן בבחינת קדש העליון על ידי המשכת חכמתו ורצונו ית' מאחר שהם בטלים אליה ונעשים בחי' מרכבה.

Therefore: "And they shall make Aharon's garments to sanctify him": they too make Aharon's garments, at the level of the supernal holiness (kodesh), through drawing down His wisdom and will, may He be blessed, since they are nullified to it and become the level of a chariot (merkavah).

ומדרגה השלישית הוא בחי' ועשו סתם של כלל ישראל דלא כתיב בהם לקדשו אלא סתם לכהנו לי

The third grade is the level of the unqualified "and they shall make" of the whole of Israel, about whom "to sanctify him" is not written, but only, unqualified, "to serve Me as priest."

שהוא בחי' עשיית המצות מעשיות בסתם מאהבה הטבעית המסותרת בלבד ואעפ"כ [ואף על פי כן] הם ממשיכים לבוש עליון לאהבה זו דהיינו לבוש מלכות

This is the level of doing the practical mitzvos plainly, from the hidden natural love alone; and nevertheless they draw down a supernal garment for this love, namely the garment of sovereignty (levush malchus),

כי שום תשים עליך מלך כתיב בקבלת עומ"ש [עול מלכות שמים] בשלימות בלב ונפש ונעוץ סופן כו' שהלבוש נמשך מבחי' ברכה עליונה כו'. וע"ז נאמר איש אשר כברכתו כו'.

for "You shall surely set a king over you" is written [of] accepting the yoke of the Kingdom of Heaven completely, with heart and soul; and "their end is wedged [in their beginning]," etc., so that the garment is drawn from the level of the supernal blessing, etc. And of this it is said, "each according to his blessing," etc.

ועל ידי זה נמשכו להם גם המדות עליונות. וזהו והם יקחו את הזהב ואת התכלת שהם גוונים עלאין כו' ודי"ל [ודי למבין]:

And through this, the supernal emotive attributes (middos) too are drawn down to them. And this is [the meaning of] "And they shall take the gold and the blue (techeiles)," which are "supernal colors," etc. And this suffices for one who understands.

ועשית ציץ זהב טהור ופתחת עליו פתוחי חותם קדש לה'

“And you shall make a tzitz of pure gold”

1 ועשית ציץ זהב טהור ופתחת עליו פתוחי חותם קדש לה'. ואמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] קדש למ"ד למטה והוי' למעלה.

“And you shall make a headplate (tzitz) of pure gold, and engrave upon it, the engravings of a seal, ‘Holy to Havayah.’” And our Sages, of blessed memory, said: “Kodesh [and the letter] lamed below, and Havayah above.”

ולהבין זה וגם להבין מ"ש והי' [והיה] על מצח אהרן ונשא אהרן את עון הקדשים וגו' שהציץ מכפר ונושא עון.

To understand this, and also to understand what is written, “And it shall be upon Aharon’s forehead, and Aharon shall bear the iniquity of the holy things,” etc.: that the tzitz atones and bears iniquity.

וסיפא דקרא והי' [והיה] על מצחו תמיד לרצון להם לפני הוי'. שבמה שהוא נושא את הציץ על המצח נמשך רצון.

And the end of the verse [says], “And it shall be upon his forehead always, for favor (ratzon) for them before Havayah”: through his bearing the tzitz upon the forehead, will (ratzon) is drawn down.

ולהבין ענין זה. (אך) הנה ציץ הוא מלשון יציץ נזרו. מציץ מן החרכים. נץ החמה.

To understand this matter: (but) tzitz is from the expression “his crown will shine (yatzitz)”; “peer-ing (meitzitz) through the lattices”;netz hachamah, “the sunrise.”

דהיינו הארת אור וזיו. והוא אור האהבה רבה הבאה מלמעלה שהיא בחי' אהרן זקן אהרן שיורד על פי מדותיו.

That is, a shining of light and radiance. And this is the light of the great love (ahavah rabbah) that comes from above, which is the level of Aharon: "Aharon's beard, which flows down over the collar of his garments."

שאהרן הוא רועה משבעה רועים המפרנסים לכנס"י [לכנסת ישראל] המשכות אא"ס [אור אין סוף] ב"ה ואהרן הוא הממשיך בחי' אה"ר [אהבה רבה].

For Aharon is a shepherd, one of the seven shepherds who sustain the Congregation of Israel (Knesses Yisrael) with the drawing-down of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He; and Aharon is the one who draws down the level of great love (ahavah rabbah).

2 והגם שהכל בידי שמים חוץ מיראת שמים. מ"מ יש אהבה ויש אהבה. יש אהבה שהיא למטה מן הדעת ותולדתה והיא בכח הנפש עצמה.

And although "everything is in the hands of Heaven except the fear of Heaven," nevertheless there is love and there is love. There is a love that is below Daas (knowledge) and is its offspring, and it lies within the power of the soul itself.

ויש אה"ר [אהבה רבה] שהיא למעלה מן הדעת הוא בחי' אהרן הרועה וממשיך לכנס"י [לכנסת ישראל] והוא בחי' רעותא דלבא.

And there is great love (ahavah rabbah), which is above Daas: this is the level of Aharon, the shepherd, who draws [it] down to the Congregation of Israel; and it is the level of the desire of the heart (re'usa deliba).

3 וז"ש [וזהו שכתוב] לאהבה את ה' אלקיכם וגו'. ולא כתי' [כתיב] לאהוב אלא לאהבה שימשיך האדם את לבו לאהבה עליונה היא רעותא דלבא שיהי' [שיהיה] רצונו לה' לבדו ולדבקה בו בא"ס ב"ה ממש.

And this is [the meaning of] what is written, "To love Havayah your G-d," etc. It is not written le'e-hov ("to love") but le'ahavah ("to [the] love"): that a person should draw his heart to the higher love, which is the desire of the heart (re'usa deliba), so that his will be for G-d alone, and to cleave to Him, to the Infinite One (Ein Sof) Himself, blessed be He.

וכמ"ש מי לי בשמים וגוי פיי שמים גי"ע [גן עדן] העליון כוי דכולא קמיי [קמיה] כלא חשיב. אני הוי' לא שניתי ואתה הוא משנברא העולם ואתה הוא קודם שנבה"ע [שנברא העולם] כוי.

As it is written, "Whom have I in heaven?" etc.: "heaven" means the upper Gan Eden, etc., for everything before Him is considered as nothing. "I, Havayah, have not changed," and "You are He since the world was created, and You are He before the world was created," etc.

4 ועל אהבה זו נאמר מציץ מן החרכים כי הנה זה עומד אחר כתלינו. שמשחרב בהמ"ק [בית המקדש] יש כותל ומחיצה של ברזל מפסקת בין ישראל לאביהם שבשמים.

And of this love it is said, "peering through the lattices," for "behold, he stands behind our wall." For since the Holy Temple was destroyed, there is a wall and an iron partition that separates between Israel and their Father in Heaven.

כי הגם שאין דבר חוצץ לפניו ית' ח"ו [חס ושלום] כי גם חשך לא יחשיך ממך הרי באמת לא אמרו בין אביהם שבשמים לישראל אלא בין ישראל לאביהם שבשמים. שהחיצה הוא בפני המקבלים.

For although nothing interposes before Him, may He be blessed, G-d forbid, for "even darkness does not darken for You," in truth [the Sages] did not say "between their Father in Heaven and Israel," but "between Israel and their Father in Heaven": the interposition is before the recipients.

עונותיכם היו מבדילין ביניכם וכו'. שמונע את אור האהבה העליונה מישראל ואעפ"כ [ואף על פי כן] הוא מציץ מן החרכים וחלונות. חלונות הם חורים גדולים. וחרכים הם חורים קטנים וסדקים.

"Your iniquities have separated between you," etc.: [the partition] that withholds the light of the higher love from Israel. And nevertheless, He peers through the lattices and windows. Windows are large holes, and lattices are small holes and cracks.

דהיינו ע"י שבירת המחיצה לפתוח חלונות וחרכים שהם בחי' לב נשבר והרהורי תשובה הבאים לאדם לכל חד וחד לפום שיעורא דיליה:

That is, through breaking the partition, to open windows and lattices, which are the level of a broken heart and thoughts of teshuvah that come to a person, to each and every one according to his measure.

5 והנה עיקר המסך המבדיל ומחיצה המפסקת הוא ראשית גוים עמלק. שהוא ראש לשבעה גוים. וכתוב מלחמה לה' בעמלק מדר דר

Now, the main separating screen and dividing partition is “the first of the nations, Amalek,” for he is the head of the seven nations. And it is written, “Havayah has a war with Amalek from generation to generation.”

אפי' [אפילו] בזמן הזה שלא שייך מלחמת עמלק בגשמיות. מ"מ ברוחניות הנפש יש בחי' עמלק והיינו בחי' גסות הרוח בחוצפה וגבהות כמ"ש אם תגביה כנשר וגוי' וממנה באות מדות רעות מבית ומבחוץ. מבית בפנימית הנפש גסות הלב ונצחנות וכיוצא בהן.

Even in this time, when a war against Amalek does not apply physically, nevertheless, in the spiritual life of the soul there is the aspect of Amalek, namely coarseness of spirit with brazenness and haughtiness, as it is written, “Though you soar aloft like the eagle,” etc. And from it come bad traits, within and without. Within, in the inner dimension (pnimiyus) of the soul: coarseness of heart, the urge to win, and the like.

6 ומבחוץ בבחי' חיצונית ההנהגת הגוף בפו"מ [בפועל ממש] ברדיפת הכבוד ומלבושי בגדי כבוד ותפארת ולהתנהג בכבוד ותפארת וכיוצא בהן.

And without, in the outer dimension (chitzoniyus): the conduct of the body in actual deed, in the pursuit of honor, dressing in garments of honor and splendor, conducting oneself with honor and splendor, and the like.

ועל כוונה זו נעשו בגדי כהונה לכבוד ולתפארת לאהרן ולבניו וגוי'. להיות בחי' אתהפכא מן היש ולגרמיה שהוא בחי' עמלק שהוא ענין הגדלת היש בכל דרכיו והנהגותיו.

And for this purpose the priestly garments were made “for honor and for splendor” for Aharon and his sons, etc.: to be the level of transformation (is'hapcha) away from self-existence (yesh) and from [living] for oneself, which is the level of Amalek, that is, the aggrandizement of self-existence in all his ways and conduct.

7 וכך היתה מדתו של עמלק בזמן משה

And such was the trait of Amalek in the time of Moshe.

שהרי ישראל לא באו להלחם אתו ולא שמו לכם אליו רק הוא מעצמו ומאיליו בא לעורר מלחמת חנם מפני גדולתן של ישראל והאותות והמופתים שלא הי' [היה] יכול לסבול שיהיה איזה דבר גדול מבלעדו.

For Israel had not come to fight him and had paid him no attention; rather, he came of himself and on his own to stir up a war for nothing, because of the greatness of Israel and the signs and wonders, for he could not bear that there be anything great besides him.

וככה הוא בכל אדם שלא יוכל לסבול מי שיהיה גדול ממנו בעיני אלהים ואדם כו'. ועכ"פ [ועל כל פנים] שלא יהיה הוא קטן ושפל. לכן מיפה עצמו במלבושי כבוד כו'.

And so it is in every person: he cannot bear that anyone be greater than he "in the eyes of G-d and man," etc., and at any rate, [he insists] that he himself not be small and lowly. Therefore he beautifies himself with garments of honor, etc.

8 והנה בבחי' זו של עמלק נאמר כס י"ה שאין השם שלם ואין הכסא שלם. כסא הוא השראת המלך היושב על הכסא להיות ושכנתי בתוכם.

Now, of this aspect of Amalek it is said, "kes Yah" ("the throne of Yah"): that the Name is not complete and the throne is not complete. A throne (kisei) is the indwelling of the King who sits upon the throne, so that there be "And I will dwell within them."

והיינו בבחי' כסא באל"ף שאלופו של עולם שורה. משא"כ בהסתלקות האל"ף נעשה כס מלשון כסוי.

That is, at the level of kisei with an alef, for the Master (Aluf) of the world rests [there]; whereas when the alef departs, it becomes kes, from the term kisui (covering).

9 והתכסות זו היא על שם י"ה. כי בכל אחד ואחד יש שם י"ה. כמ"ש עזי וזמרת יה ויהי לי לישועה.

And this covering is over the Name Yah. For in each and every one there is the Name Yah, as it is written, "My strength and song is Yah, and He has become my salvation."

כי הנה ה"א הוא בחי' התפשטות אורך ורוחב כו'. והוא בחי' התפשטות והמשכות אור אין סוף ב"ה להיות סובב כל עלמין וממלא כל עלמין.

For the hei is the level of expansion, [in] length and breadth, etc.; and it is the level of the expansion and drawing-forth of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, to be the light that encompasses all worlds (sovev kol almin) and the light that fills all worlds (memalei kol almin).

10 והי"ד הוא בחי' צמצום ישת חשך סתרו שכדי להיות התפשטות המשכה להיות ממלא וסובב כ"ע [כל עלמין] אפי' [אפילו] עולמות עליוני [עליונים] אין ערוך כו'. וכמשל טפה נגד ים אוקיינוס ויותר מכן לאין קץ כו'.

And the yud is the level of tzimtzum (contraction): "He made darkness His hiding place." For in order that there be an expansion of the flow, to fill and encompass all worlds (memalei and sovev kol almin): even the higher worlds have no comparison, etc., as in the analogy of a drop against the ocean, and infinitely more than that, etc.

11 ולכך הוצרך להיות בחי' צמצום תחילה ואח"כ התפשטות כו'. ולכן בתמונת האותיות בכתבת שם הוי' תמונת ה' ראשונה של שם היא ג"כ עד"מ שמתחילה עושין הי"ד ואח"כ ממשיכי' [ממשיכים / ממשיכין] ממנה לרוחב ואורך למטה כו'.

Therefore there had to be the level of tzimtzum first, and afterwards expansion, etc. And therefore, in the shape of the letters in the writing of the Name Havayah, the shape of the first hei of the Name is also, by way of analogy, [made so] that one first makes the yud and afterwards draws from it breadth, and length downward, etc.

12 ובחי' זו נמשכה בכל אדם להתבונן בגדולת א"ס ב"ה איך שהוא ממכ"ע [ממלא כל עלמין] וסוכ"ע ואיך שכ"ז [שכל זה] אינו אלא בחינת צמצום כי אין ערוך כו'.

And this level is drawn down into every person: to contemplate the greatness of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, how He fills all worlds (memalei kol almin) and encompasses all worlds (sovev kol almin), and how all this is only a level of tzimtzum, for there is no comparison, etc.

ומזה ישוב לאהבה את ה' ולדבקה בו ממש בבחינת אהבה העליונה. והיינו המשכת הוי"ו להיות בחינת וי"ה.

And from this he will turn to love G-d and to cleave to Him truly, with the level of the higher love. And this is the drawing-down of the vav, so that there be the level of vav-hei.

אבל עמלק הוא כס י"ה שהוא המכסה על בחינת י"ה שלא יתגלה בבחי' וי"ה שלא יוליד האהבה בהתגלות לבו.

But Amalek is kes Yah: he is what covers over the level of yud-hei, so that it is not revealed in the level of vav-hei, so that it does not give birth to love in the revelation of his heart.

שאף שלבבו יבין את כל זאת לא תתפעל הנפש ולא יאיר בה אור האהבה מחמת שנעשה מחיצה של ברזל המפסקת ומונעת את האור:

For even though his heart understands all this, the soul is not stirred and the light of love does not shine in it, because an iron partition has been formed that separates and withholds the light.

13 והעצה היעוצה לזה הנה במלחמת עמלק כתיב ויאמר משה וגו' בחר לנו אנשים. לנו דוקא שלכבוש מלחמת עמלק צריכים אנשי משה דוקא ובחי' משה הוא כמ"ש ונחנו מה בחינת בטול והתכללות לגמרי באוא"ס [באור אין סוף] ב"ה.

And the counsel given for this: in the war against Amalek it is written, "And Moshe said," etc., "Choose for us men." "For us" specifically: for to prevail in the war against Amalek, the men of Moshe specifically are needed. And the level of Moshe is as it is written, "And what are we?": the level of self-nullification (bittul) and complete inclusion in the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He.

14 והנה כל התורה על שמו נק' תורת משה. תורה צוה לנו משה וגו'. והיינו שיהיה כל דרכי התור' [התורה] והעבודה ע"פ בחינת משה.

Now, the entire Torah is called by his name, "the Torah of Moshe": "Moshe commanded us the Torah," etc. That is, all the ways of Torah and of [divine] service should be according to the level of Moshe.

וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] כל האומר אין לי אלא תורה אפי' [אפילו] תורה אין לו. רק שצריך להיות תורת משה בבחינת בטול באוא"ס [באור אין סוף] ב"ה לגמרי.

As our Sages, of blessed memory, said: "Whoever says, 'I have nothing but Torah,' does not have even Torah." Rather, it must be the Torah of Moshe, in the level of complete self-nullification (bittul) in the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He.

15 וכמ"ש ולא תחללו שלא להיות בחינת חלל. כמאמר דוחק רגלי השכינה כביכול אלא כמאמר אתה הוא עד שלא נבה"ע [נברא העולם] ואתה הוא משנבה"ע [משנברא העולם]. הוא ממש בלי שום שינוי

As it is written, "And you shall not profane (sechalelu)," [meaning] not to be in the state of a void (chalal), as in the saying, "pushing the feet of the Shechinah (Divine Presence)," as it were; but rather as in the saying, "You are He before the world was created, and You are He since the world was created": truly He, without any change at all;

דכמו שהי' [שהיה] עד שלא נבה"ע [נברא העולם] ממלא את הכל וגם המקום הזה שנברא בו העולם כך עתה כו'.

for just as before the world was created He filled everything, including this very place in which the world was created, so [it is] now, etc.

16 ואיך הוא זה והרי העולם מעלים כו' אלא היינו ע"י עסק התורה דאורייתא מחכמה נפקת וכתוב הוי' בחכמה יסד וגו'

But how is this so, when the world conceals, etc.? Rather, this is through occupation with the Torah, for the Torah comes forth from Chochmah (wisdom), and it is written, "Havayah founded [the earth] with Chochmah," etc.;

שבחכמה שורה אא"ס [אור אין סוף] ב"ה שהחכמה היא היא בחינת בטול כח מ"ה [מה] ולכך גם האדם שלומד התורה הרי בכל דבר הלכה או אנדה שלומד מלובש בה בחי' חכמה שבה מלובש אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה

for the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, rests in Chochmah, since Chochmah is itself the level of self-nullification (bittul), ko'ach mah ("the potential of 'what'"). Therefore, also for a person who learns Torah: in every matter, whether halachah or aggadah, that he learns, there is en-clothed in it the level of Chochmah, in which the Infinite Light, blessed be He, is en-clothed.

וא"כ הוא בבחי' בטול בשעת עסק התורה לחכמתו ית' ואין מעלים ומסתיר מאחר שאין נראה ליש דבר נפרד בפ"ע [בפני עצמו] רק שהיא חכמתו ית' הבטלה אליו ואין עוד מלבדו.

If so, at the time of occupation with the Torah he is in a state of self-nullification to His wisdom, may He be blessed, and nothing conceals and hides, since [the Torah] does not appear as a something (yesh), a thing separate unto itself, but [only] as His wisdom, may He be blessed, which is nullified to Him, and "there is nothing else besides Him."

17 ועל זה נאמר ואשים דברי בפ"ך דברי ממש ופ"י דברי בפ"ך היינו בחי' פנימית. ובצל ידי כסיתך הן בחי' מקיפים שאוא"ס [שאור אין סוף] ב"ה שורה ומתגלה בו בבחי' פנימי [פנימיות / פנימית] ובחי' מקיף

And of this it is said, "And I have put My words in your mouth": My words, literally. And the meaning of "My words in your mouth" is the level of the inner [light] (pnimi); and "in the shadow of My hand I have covered you" is the level of the encompassing [lights] (makifim): that the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, rests and is revealed in him at the level of inner [light] and the level of encompassing [light];

ועי' כן הוא כובש מלחמת עמלק שהוא היש כו' כי ביטול זה הוא הפך היש והוא המכניע ומשבר המחיצה של ברזל כו'

and thereby he prevails in the war against Amalek, which is the yesh, etc.; for this self-nullification (bittul) is the opposite of the yesh, and it is what subdues and breaks the iron partition, etc.

וזהו ועשית ציץ דקאי על משה שהוא הוא העושי^[העושה] את הציץ להיות יציץ נזרו של אור האהבה רבה

And this is [the meaning of] “And you shall make a tzitz,” which refers to Moshe: he is the one who makes the tzitz, so that there be “his crown will shine (yatztiz)” of the light of great love (ahavah rabbah),

להיות מציץ מן החרכים וזורח עי' עשיית חרכים וחלונות שבירת המחיצה שהן הרהורי תשובה מבחי' בטול אנשי משה וכמ"ש בחר לנו וגוי כנ"ל.

to be “peering (meitzitz) through the lattices” and shining forth through the making of lattices and windows, the breaking of the partition, which are thoughts of teshuvah from the level of the self-nullification of the men of Moshe, as it is written, “Choose for us,” etc., as mentioned above.

18 וציץ זה הוא זהב טהור הוא בחי' מעלת הזהב על הכסף.

And this tzitz is pure gold: [this] is the level of the superiority of gold over silver.

ושתיהן הן בחי' אהבה כמ"ש לי הכסף ולי הזהב וגוי' רק הכסף הוא בחי' קרירות והזהב הוא בחי' רשפי אש האהבה:

And both of them are the level of love, as it is written, “Mine is the silver and Mine is the gold,” etc.; only, silver is the level of coolness, and gold is the level of the “flashes of fire” of love.

19 ופתחת עליו פתוחי חותם. הן אותיות התורה כי חותמו של הקב"ה אמת ואין אמת אלא תורה.

“And you shall engrave upon it, the engravings of a seal”: these are the letters of the Torah, for “the seal of the Holy One, blessed be He, is truth,” and “there is no truth but Torah.”

ונקי' בחי' חותם כי התורה אשר לפנינו שנתלבשה בענינים גשמיים היא היא בחי' חותם כדמיון האותיות שנחקקים על השעוה שאינו מערך ומהות האותיות שבמחשבה או בדבור רק מ"מ הן אותיות עצמן שנצטיירו ונתגשמו כו'.

And it is called the level of a seal because the Torah that is before us, which has become enclothed in physical matters, is itself the level of a seal, like letters impressed in wax, which are not of the order and essence of the letters in thought or in speech; but nevertheless they are the letters themselves, which have taken form and become physical, etc.

20 וכך הנה כתיב בצלמנו כדמותנו דקאי על התורה שבע"פ [שבעל פה] שהיא בחי' דמות ודמיון בעלמא שהיא בחי' חותם עדי"מ כאותיות הנחקקין על השעוה כו'

And so it is written, "In our image, after our likeness," which refers to the Oral Torah, which is merely the level of a likeness and resemblance, which is the level of a seal, by way of analogy, like letters impressed in wax, etc.

אעפ"כ [אף על פי כן] יסודתה בהררי קדש העליון ח"ע [חכמה עילאה] שבכל הלכה כו' וע"י זה נמשך בחי' קדש העליון בעסק התורה והמצות בבחי' פנימי [פנימיות / פנימית] ומקיפין שהתורה היא פנימית והמצות הן לבושין ומקיפין כמאמר אשר קדשנו במצותיו

Nevertheless, "its foundation is in the mountains of holiness," the supernal Kodesh (holiness), the higher Chochmah (Chochmah Ila'ah) that is in every halachah, etc. And through this the level of the supernal Kodesh is drawn down through occupation with the Torah and the mitzvos, at the level of inner [light] and encompassing [lights]: for the Torah is inner, and the mitzvos are garments and encompassing [lights], as in the saying, "Who has sanctified us with His mitzvos."

והנה המשכה זו היא בחי' קדש למ"ד למטה והוי' למעלה שבחי' קדש עדיין היא נקי' למטה מבחי' הוי'

Now, this drawing-down is the level of "Kodesh [and the letter] lamed below, and Havayah above": for the level of Kodesh is still called "below" the level of Havayah.

כי הנה יש ב' בחי' הוי' כמ"ש ויעבר הוי' על פניו ויקרא הוי' הוי' ופסיק טעמא בינייהו כי הן ב' בחי'

For there are two levels of Havayah, as it is written, "And Havayah passed before him and called: Havayah, Havayah," and the cantillation separates between them, for they are two levels.

כי ענין הוי' מורה שהוא מהוה כל ההוויות מאין ליש כו' ע"י שעלה ברצונו כך ויש מקור ושרש לזה להיות עולה כך ברצונו ולהיות מקור להיות כל ההוויות והוא הוי' הראשון שהוא לרצון לפני הוי"ה הב' ונק' רעוא דרעוין:

For the meaning of Havayah indicates that He brings all beings (havayos) into being from nothing to something, etc., through its having arisen thus in His will; and there is a source and root for this, for it to arise thus in His will and to be a source for bringing all beings into being: that is the first Havayah, which is "for ratzon (will) before" the second Havayah, and is called "the will of wills" (ra'ava dera'avin).

21 וזהו ויקרא הוי' הוי'. שהוי' הא' קורא וממשיך הוי' הב' להיות נאצלות ומתגלות י"ג מכילין דרחמי שהן מקורות כל ההוויות וכל ההשתלשלות ובחי' הוי' הא' הוא למעלה מעלה מבחי' קדש ונקרא רעוא דרעוין.

And this is [the meaning of] "And He called: Havayah, Havayah": the first Havayah calls and draws forth the second Havayah, so that the Thirteen Attributes of Mercy (yud-gimmel mechilin derachamei) are emanated and revealed, which are the sources of all beings and of the entire chain of descending worlds (hishtalshelus). And the level of the first Havayah is far, far above the level of Kodesh, and is called "the will of wills" (ra'ava dera'avin).

22 וע"י עסק התורה והמצות הנ"ל בבחי' הנ"ל נמשך שיהי' [שיהיה] קדש למ"ד למטה היא בחי' אתעדל"ת

[אתערותא דלתתא] והוי"ה למעלה היא אתעדל"ע [אתערותא דלעילא]

And through the occupation with Torah and mitzvos mentioned above, in the manner mentioned above, it comes about that there is "Kodesh [and the letter] lamed below," which is the level of the arousal from below (isarusa dilesata), "and Havayah above," which is the arousal from above (isarusa dile'eila).

כי על ידי עסק התורה שהיא חכמתו ורצונו יתברך הרי כמים הפנים כו' ורוח אייתי רוח ואמשיך רוח רצון עליון רעוא דרעוין

For through occupation with the Torah, which is His wisdom and will, may He be blessed, "as water [reflects] the face," etc., and "spirit brings spirit and draws down spirit": the Supernal Will, the will of wills (ra'ava dera'avin).

ועל ידי זה נעשה גלוי רעותא דלבא ואור האהבה עליונה בנפש בלי מסך מבדיל מחיצה מפסקת כו' עד שיהי' [שיהיה] על מצח אהרן גי'כ גילוי בחי' זו:

And through this there comes about a revelation of the desire of the heart (re'usa deliba) and of the light of the higher love in the soul, without a separating screen [or] dividing partition, etc., until there is a revelation of this level upon Aharon's forehead too.

23 וביאור ענין המצח הוא כמו עד"מ בגשמיו' [בגשמיות] שיש בתלת חללי דגלגלתא תלת מוחין חב"ד [חכמה בינה ודעת]. ויש גולגלתא דחפיא על מוחא.

The explanation of the matter of the forehead: just as, by way of analogy, in physical terms, there are three brains, Chochmah, Binah and Daas, in the three cavities of the skull, and there is a skull that covers the brain.

כך ברוחני' [ברוחניים] הנה המוחין הם חב"ד [חכמה בינה ודעת] והדעת הוא הכח המקשר את חכ' [חכמה] ובינה להיות תקועה בחוזק בל ימוט שכאשר נגמר בכח חכמתו ובינתו בגדולת א"ס ב"ה כך תהא נפשו קשורה בה' לבדו.

So too in spiritual terms: the intellect (mochin) is Chochmah, Binah and Daas, and Daas is the power that binds Chochmah and Binah, so that [the matter] be fixed firmly, never to be moved; so that, just as [the matter] has been concluded by the power of his Chochmah and Binah regarding the greatness of the Infinite One (Ein Sof), blessed be He, so his soul shall be bound to G-d alone.

24 והנה במוחין דחב"ד [דחכמה בינה ודעת] שם הוא גילוי אא"ס [אור אין סוף] ב"ה בהתבוננות בסדר התפלה וכיוצא בה איך שברוך שאמר והי' [והיה] העולם ויחיד ומיוחד וחי העולמים מלך וישתבח שמך כו'.

Now, in the intellect (mochin) of Chochmah, Binah and Daas there is the revelation of the Infinite Light (Or Ein Sof), blessed be He, through contemplation in the order of prayer and the like: how "Blessed is He Who spoke and the world came to be," and "Unique and singular, and Life of the worlds, King," and "May Your Name be praised," etc.

וכך הוא התקשרות הדעת בגילוי עוצם התשוקה והתענוג. אך יש בחי' גלגלתא דחפי' [דחפיא] על מוחא וכנגד הדעת הוא המצח שהוא הכסוי על הדעת להעלים גלוי הדעת וההתקשרות.

And so is the binding of Daas: with a revelation of the intensity of longing and delight (taanug). But there is the level of "the skull that covers the brain"; and corresponding to Daas is the forehead, which is the covering over Daas, to conceal the revelation of Daas and the binding.

25 ולכן אחר התפלה חולפת ועוברת כו' וצריך לחזור ולהתפלל בכל יום לעורר את האהבה וע"ז נאמר והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום.

Therefore, after prayer [the love] passes and fades, etc., and one must pray again every day to arouse the love. And of this it is said, "And these words, which I command you today, shall be."

ואמרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] בכל יום יהיו בעיניך כחדשים לחדש את האהבה. כי לפי שהוא ית' מחדש בכ"י [בכל יום] תמיד מע"ב [מעשה בראשית] לכך גם האהבה מתחדשת כו'.

And our Sages, of blessed memory, said: "Every day they shall be in your eyes as new": to renew the love. For since He, may He be blessed, renews the work of creation every day, constantly, therefore the love too is renewed, etc.

26 והנה כאשר לבבו פונה זה לכרמו כו' יכול להיות מן הנפילים להמשיך לבו אחר תענוגי עוה"ז שהן רבוי והגדלת היש.

Now, when his heart turns, "this one to his vineyard," etc., he can become one of the fallen (nefilim), drawing his heart after the delights (taanug) of this world, which are the multiplication and aggrandizement of self-existence (yesh).

וכת"י [וכתיב] תועבת ה' כל גבה לב אפי' [אפילו] בחי' חיצוני' שהן הנהגת הלבושין כנ"ל וארז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] אין אני והוא יכולים לדור כאחת.

And it is written, "Every haughty heart is an abomination to Havayah": even the outer level, which is the conduct of the garments mentioned above. And our Sages, of blessed memory, said: "I and he cannot dwell together."

27 וכמ"ש אין דעת אלהים בארץ שכאשר הוא מושקע בארציות וחומריות אין בו דעת אלהים והתקשרות. אך כ"ז [כל זה] הוא בבחי' עכו"ם [עובדי כוכבים ומזלות] שנקראו כך ע"ש [על שם] שהם אומות ומקורות לכל עניני עוה"ז.

As it is written, "There is no knowledge of G-d in the land (ba'aretz)": when he is sunk in earthiness (artziyus) and materiality, there is no knowledge of G-d and no bond [with Him] in him. But all this is at the level of the akum ("worshippers of stars and constellations"), who are so called because they are nations (umos) and sources for all the matters of this world.

משא"כ בבחי' ישראל יכול להיות עצת חכמינו ז"ל [זכרוננו לברכה / זכרונם לברכה] עשה מלאכתך עראי וטפל לבד בבחי' קרירות כמו שכפאו שד כו'.

Whereas at the level of Israel, there can be [fulfilled] the counsel of our Sages, of blessed memory, "Make your work casual," and secondary only, in a manner of coolness, as one compelled by a demon, etc.

28 וזהו והי' [והיה] על מצח אהרן שגם אחר התפלה שחולפת ועוברת האהבה מ"מ נשאר רשימו על בחי' מצח שהוא כיסוי שעל הדעת

And this is [the meaning of] "And it shall be upon Aharon's forehead": that even after prayer, when the love passes and fades, nevertheless an impression (reshimu) remains on the level of the forehead, which is the covering over Daas,

דהיינו בחינת חיצוניות החב"ד [החכמה בינה ודעת] והוא ענין רצון פשוט לדבקה בו ית' בלי עומק התבוננות כבשעת התפלה רק הסכמת הלב מחיצוניות הדעת אחר אשר נגמר בדעתו כך בשעת התפלה

that is, the level of the outer dimension (chitzoniyus) of Chochmah, Binah and Daas. And this is a simple will to cleave to Him, may He be blessed, without depth of contemplation as at the time of prayer, but only the heart's assent, from the outer dimension of Daas, after he has concluded thus in his Daas at the time of prayer;

כי הגם שגילוי עוצם התשוקה והתענוג שבדעת חלף ועבר אחר התפלה מ"מ רשימו ניכר להיות רצון והסכמת הלב לדבקה בו ית' ולהיות מלאכתו עראי וטפל ותורתו קבע ועיקר.

for although the revelation of the intensity of longing and delight (taanug) that is in Daas has passed and gone after prayer, nevertheless a noticeable impression [remains]: to have a will and the heart's assent to cleave to Him, may He be blessed, and to make his work casual and secondary and his Torah fixed and primary.

29 ורצון זה והסכמה זו יכולה להיות תמיד. וזהו והי' [והיה] על מצחו תמיד לרצון להם לפני הוי"ה

And this will and this assent can be constant. And this is [the meaning of] "And it shall be upon his forehead always, for favor (ratzon) for them before Havayah":

שע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] זו אתערותא דלעילא לעורר רצה"ע [רצון העליון] רעוא דרעוין והתגלות
 בחי הוי"ה המקור אל הי"ג מדה"ר [מדות הרחמים] שע"י הגילוי רצה"ע [רצון העליון] הוא נושא עון הקדשים
 ואתהפכא כו'.

that through this arousal from below (isarus dilesata) [there comes] an arousal from above (is-
 arusa dile'eila), to arouse the Supernal Will, the will of wills (ra'ava dera'avin), and the revelation
 of the level of Havayah that is the source of the Thirteen Attributes of Mercy; for through this, the
 revelation of the Supernal Will is what "bears the iniquity of the holy things," and [there is] trans-
 formation (is'hapcha), etc.

וכנודע שי"ג מדה"ר [מדות הרחמים] רחום וחנון נושא עון כו' נמשכות מבחי רצון העליון. והיינו כשיהיה
 גילוי רצון זה גם על בחי מצח אהרן (כי זה לעומת זה מצח אשה זונה)

As is known, the Thirteen Attributes of Mercy, "compassionate and gracious," "bearing iniquity,"
 etc., are drawn from the level of the Supernal Will. And this is when this revelation of will is also on
 the level of Aharon's forehead (for "one opposite the other": "a harlot's forehead"),

משא"כ כשאין הגילוי רצון אלא בחב"ד [בחכמה בינה ודעת] דהיינו בשעת תפלה לכדה בשעת התכוננות
 ולא כל היום כולו:

which is not so when the revelation of will is only in Chochmah, Binah and Daas, that is, only at the
 time of prayer, at the time of contemplation, and not the whole day long.

ביאור על הנ"ל

An Explanation of the Above

1 ביאור על הנ"ל

An explanation of the above.

2 הנה תלת חללין דגלגלתא (הנזכר בזוהר ואתחנן דף רס"ב א') הן תלת מוחין חב"ד [חכמה בינה ודעת].

Now, the "three cavities of the skull" (mentioned in the Zohar, Va'eschanan, page 262a) are the three brains (mochin): Chochmah (wisdom), Binah (understanding) and Daas (knowledge).

ועל כל חלק מוח גשמי שורה אור השכל השייך למוח ההוא (וע' מק"מ [מקדש מלך] שם פ"י המוחין הן חב"ד [חכמה בינה ודעת] דז"א ואור המתלבש בהן היינו מחב"ד [מחכמה בינה ודעת] דאימא) כנודע בחכמת הרפואה וכשם שהוא למטה באדם בגשמי' [בגשמיים / בגשמיות / בגשמית] כך הוא למעלה בז"א.

And upon each part of the physical brain rests the light of the intellect that belongs to that brain (and see the Mikdash Melech there, which explains that the brains are the Chochmah, Binah and Daas of Z'eir Anpin (the emotive attributes), and the light that is encloded in them is from the Chochmah, Binah and Daas of Imma), as is known in the science of medicine. And just as it is below, in man, physically, so it is above, in Z'eir Anpin.

והנה על המוחין וחב"ד [וחכמה בינה ודעת] חופף הגולגלת. ובסוף הגלגלת היא מצחא. והמצח הוא כנגד מוח הדעת

Now, the skull covers the brains and Chochmah, Binah and Daas. And at the end of the skull is the forehead (mitzcha). And the forehead is opposite the brain of Daas,

כי מוח הדעת הוא באמצע שמוח חכמה ומוח בינה הם מלפנים ומוח הדעת באחוריים באמצע ב' המוחין חו"ב [חכמה ובינה].

for the brain of Daas is in the middle: the brain of Chochmah and the brain of Binah are in front, and the brain of Daas is at the back, in the middle between the two brains, Chochmah and Binah.

ולכן הוא נגד המצח. והדעת הוא ענין התקשרות בפנימיות שכפי שנגמר בחו"ב [בחכמה ובינה] כן יתקיים.
ולכן לעומתו מכוון המצח שהוא בחיצוניות המוחין ג"כ בחינה זו

That is why it is opposite the forehead. And Daas is the matter of binding (hiskashrus) in the inner dimension (pnimiyus): that just as [a matter] was concluded in Chochmah and Binah, so will it be upheld. And therefore, aligned opposite it, is the forehead, which, in the outer dimension (chitzoniyus) of the brains, is also this same level:

דהיינו ההסכמה שהוסכם לקיים מה שרצה ע"פ השכל. והוא רשימו שנשאר אחר הסתלקות המוחין כנ"ל.

namely, the agreement, that it has been agreed to uphold what one willed according to the intellect. And it is a reshimu (impression) that remains after the departure of the mochin, as mentioned above.

(אך הדעת הוא בחי' פנימיות שבעוד החו"ב [החכמה ובינה] מאירין בתוקפן הוא מקשרם וממשיכם בבחי' פנימיותו כו'. וע' בשער היחודים פ"ז [פרק ז'] מבואר איך הדעת מאיר במצחא. וכ"ה בע"ה [בעץ חיים] ובזהר הרקיע על האד"ר [האדרא רבא] גבי מצחא כו' ע"ש):

(But Daas is the level of the inner dimension: while Chochmah and Binah are shining in their full strength, it binds them and draws them [down] in the level of its inner dimension, etc. And see Sha'ar HaYichudim, chapter 7, where it is explained how Daas shines in the forehead. And so it is in Etz Chaim, and in Zohar HaRakia on the Idra Rabba, regarding the forehead, etc.; see there.)

3 והנה אהרן הוא מז' רועים שממשיך רעותא דלבא כו'. אך באמת אח"כ חולפת ועוברת שיש מחיצה של ברזל מפסקת רק לפעמים מציץ מן החרכים. היינו הרהורי תשובה.

Now, Aharon is one of the seven shepherds, who draws down the yearning of the heart (re'usa d'liba), etc. But in truth, afterward it passes and goes away, for there is an iron partition that interposes; only at times is there "peering (meitzitz) through the lattices," that is, thoughts of teshuvah (return).

וא"כ פעמים הוא כך ופעמים כך. והעצה להיות על מצחו תמיד דוקא כו' הוא ע"י משה. תורה צוה לנו משה. בחר לנו אנשים כו'.

If so, sometimes it is this way and sometimes that way. And the remedy, for it to be "upon his forehead always" specifically, etc., is through Moshe: "Moshe commanded us the Torah"; "Choose men for us," etc.

כי הזלעו"ז [הזה לעומת זה] היא מחיצה של ברזל המפסקת הוא בחי' עמלק אם תגביה כנשר חוצפה וגסות הרוח עקשות ונצחנות כו'

For the opposing side ("one opposite the other"), which is the iron partition that interposes, is the level of Amalek, "Though you soar aloft like the eagle": brazenness and arrogance, obstinacy and contentiousness, etc.

(כי עמלק הוא יודע רבונו ומכוון למרוד בו שהוא הקליפה שכנגד הדעת ואינו מניח את הדעת להתפשט במדות ע"י חוצפה בלי טעם ודעת וכמ"ש במ"א בביאור שע"פ זכור דעמלק. וע' בהרמ"ז [בהרב משה זכות] ר"פ ויקהל מענין זה) כנודע.

(For Amalek knows his Master and intends to rebel against Him, which is the kelipah (the husk) that stands opposite Daas (knowledge) and does not let Daas spread into the emotive attributes (middos), through brazenness without reason or knowledge. As is explained elsewhere, in the Biur on [the verse] "Remember," regarding Amalek. And see the Ramaz at the beginning of Parshas Vayakhel on this matter), as is known.

והמבטל בחינה זו הוא בחי' משה מ"ה [שם מ"ה] בטול והתורה היא למוד בבחי' בטול כו'.

And what nullifies this level is the level of Moshe, Mah ("what"), self-nullification (bittul). And the Torah is study in a state of self-nullification, etc.

כי האומר אין לי אלא תורה כו'. אלא תורת משה ולא תחללו כי אתה הוא קודם שנברא כו'. הוא ממש בלי שינוי.

For one who says, "I have nothing but Torah," etc. Rather, [it must be] the Torah of Moshe, and "you shall not profane," for "You are He before [the world] was created," etc.: He is exactly [the same], without change.

ולכאורה הרי המחשבה והדבור הם יש כו' אלא הבטול הוא בחכמה תתאה היא תושבע"פ [תורה שבעל פה] מעולם ועד עולם מלכות דיצירה עתיק לעשי' [לעשיה] וחכמה דנוק' [דנוקבא] דעשי' [דעשיה] היא התורה אשר לפנינו או"ה [איסור והיתר] כו':

Yet seemingly, thought and speech are yesh ("something"), etc. Rather, the self-nullification is in the lower Chochmah (wisdom), which is the Oral Torah, "from world to world": the Malchus (sovereignty) of the World of Yetzirah (Formation) [is] Atik for the World of Asiyah (Action), and the Chochmah of the Nukva (the feminine) of Asiyah is the Torah that is before us, the forbidden and the permitted, etc.

4 וזהו ענין ועשית ציץ לשון זכר הארה שנמשך מלמעלה. משא"כ צצית לשון נקבה הוא ממטה למעלה בכחי תפלה (עיין בטעמי מצות להרח"ו [להרבי חיים ויטאל] פ' תצוה מצות ציץ כו').

And this is the meaning of "And you shall make a tzitz (headplate)": a masculine form, a radiance that is drawn from above. Whereas tzitzis is a feminine form: it is from below upward, at the level of prayer (see Taamei HaMitzvos of Rabbi Chaim Vital, Parshas Tetzaveh, the mitzvah of the tzitz, etc.).

אבל תורה היא מלמעלה למטה הבטול ולא תחללו. והוא הזלעו"ז [הזה לעומת זה] שכנגד עמלק. ועי"ז נמשך להיות גילוי י"ה בוי"ה היינו באהוי"ר [באהבה ויראה]. וזהו שמשה הוא העושה הציץ.

But Torah is from above downward: the self-nullification (bittul), and "you shall not profane." And this is the "one opposite the other" that stands against Amalek. And through this there is drawn down a revelation of the Name Yah in vav-hei, that is, in love and awe. And this is [why] Moshe is the one who makes the tzitz.

(וא"ש [ואתי שפיר] לפמ"ש [לפי מה שכתוב] הרח"ו [הרבי חיים ויטאל] שם שהציץ הוא נמשך ממוחין דאבא שזהו בחי משה. גם למעלה יותר במצח' [במצחא] דא"א הנה מאיר שם בחי דעת דא"א וגם זה הוא בחי משה ששרשו בחינת דעת עליון.)

(And this fits well with what Rabbi Chaim Vital writes there, that the tzitz is drawn from the intellect (mochin) of Abba, which is the level of Moshe. Also, higher still, in the forehead of Arich Anpin, there shines the level of the Daas (knowledge) of Arich Anpin, and this too is the level of Moshe, whose root is the level of the higher Daas.

וזהו המבטל לבחי עמלק שהוא רק כנגד דעת תחתון שם הוא מסתיר ומכסה כו'. ולמעלה יותר הנה שם מ"ה [שם מ"ה] המאיר במצחא דא"ק [דאדם קדמון] זהו ג"כ בחי משה וז"ש [וזהו שכתוב] ונחנו מה וכמ"ש במ"א ע"פ משה ידבר כו'.

And this is what nullifies the level of Amalek, which is only opposite the lower Daas: there it conceals and covers, etc. And higher still, the Name Mah that shines in the forehead of Adam Kadmon: this too is the level of Moshe. And this is [the meaning of] what is written, "And what (mah) are we?" as is explained elsewhere on [the verse] "Moshe would speak," etc.

ולכן נאמר לו דוקא ועשית ציץ שהיא הארה המאיר בבחי' מצחא הנ"ל בבחי' דעת עליון שלמעלה מהשגה. וכן שם מ"ה [שם מ"ה] הבטול במציאות.

Therefore it was said to him specifically, "And you shall make a tzitz," which is a radiance that shines in the level of the forehead mentioned above, in the level of the higher Daas, which is above comprehension. And likewise the Name Mah, the self-nullification of [one's very] being.

שזהו דוקא המבטל בחי' עמלק כו' ועמ"ש במ"א בביאור ע"פ יביאו לבוש מלכות מענין המן שהוא בחי' יש. ושהמגד לבחי' זו הוא בטול רצון עיניו למטה ונחנו מה כו'.

For it is specifically this that nullifies the level of Amalek, etc. And see what is written elsewhere, in the Biur on [the verse] "Let them bring royal apparel," on the matter of Haman, who is the level of yesh ("something"); and that what opposes this level is the nullification of will, his eyes downward, and "And what are we?" etc.)

וזהב טהור היינו ג"כ בחי' רשפי אש משא"כ כסף אהבה כמים כו'.

And "pure gold" is also the level of "flashes of fire," whereas silver is love like water, etc.

ופתחת עליו פתוחי חותם. הנה פתוחי חותם הם אותיות דבינה יסוד דאימא שבה נצטיירו אותיות.

"And you shall engrave upon it engravings of a seal." Now, "engravings of a seal" are the letters of Binah (understanding), the Yesod (foundation) of Imma, in which the letters took form.

כי הרי החכמה היא בחי' ברק ואין בה שום תמונה. רק בינה היא יש ושייך בה בחי' אותיות. כי אורייתא מחכמה נפקת ונתלבשה בבינה שהם תרין רעין כו'.

For Chochmah (wisdom) is the level of a flash of lightning, and there is no form whatsoever in it; only Binah is yesh ("something"), and the level of letters applies to it. For "the Torah issues from Chochmah," and it was en clothed in Binah, for they are "two companions," etc.

וזהו ענין סופר וספור (עמ"ש ע"פ זה שמי. ולקמן ע"פ אמר עם הספר) ואותיות אלו הם כדמות חותם החקוק בשעוה שנחקק שם אברהם עד"מ ואינו מערך ומהות אברהם עצמו.

And this is the matter of "scribe" and "telling" (sofer and sippur) (see what is written on [the verse] "This is My Name," and below, on "He said with the letter"). And these letters are in the likeness of a seal engraved in wax, in which the name Avraham, for example, is engraved, yet it is not of the order and essence of Avraham himself.

וכך הרי להיות חכמה הנה כולם בחכמה עשית. שהחכמה בחי עשי [עשיה] נחשבת לגבי הקב"ה.

And so too, as to there being Chochmah: "You have made them all with Chochmah," for Chochmah is considered the level of asiyah (making) in relation to the Holy One, blessed be He.

וכנודע מענין עסק התורה לשמה לשם התורה עצמה להיות תורה התלבשות א"ס בחכמה לכן נקי חותם כחותם האותיות שהם על השעוה כו':

As is known from the matter of engaging in Torah lishmah, for the sake of the Torah itself: that the Torah be the enclothing of the Infinite One (Ein Sof) in Chochmah. Therefore it is called a seal, like the seal of the letters that are on the wax, etc.

5 קדש להוי"ה. וארז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] קדש למ"ד למטה הוי"ה מלמעלה. דהנה ע"י תורה נעשה או"פ [אור פנימי] ותורתך בתוך מעי. וזהו פתוחי חותם הנ"ל.

"Holy to Havayah." And our Sages, of blessed memory, said: "Kodesh [and the letter] lamed below, Havayah above." For through Torah an inner light (Or Pnimi) is formed: "And Your Torah is within my inward parts." And this is the "engravings of a seal" mentioned above.

וע"י המצות נמשך מקיפין. וזהו ענין קדש למ"ד כמאמר אשר קדשנו במצותיו. קדוש מובדל שהוא בחי מקיף.

And through the mitzvos, encompassing [lights] (makifin) are drawn down. And this is the meaning of kodesh-lamed, as in the words "Who has sanctified us (kideshanu) with His commandments": kadosh (holy) [means] set apart, which is the level of the encompassing (makif).

והלמ"ד הם ג' אורות מקיפין דכח"ב [דכתר חכמה בינה] (וכנודע מענין צלם אלקים. הצי הוא ט"ס [טי ספירות] דאו"פ [דאור פנימי]. והלמ"ד הוא בחינת מקיף כו' עמ"ש ע"פ כי תצא) ואעפ"כ [ואף על פי כן] כ"ז [כל זה] הוא למטה שזהו מה שבאתערותא דלתתא ממטה למעלה נעשה אתעדל"ע [אתערותא דלעילא].

And the lamed: these are the three encompassing lights of Keser (the Crown), Chochmah (wisdom) and Binah (understanding) (as is known from the matter of tzelem Elokim, "the image of G-d": the tzadi is the nine Sefiros of the inner light, and the lamed is the level of the encompassing, etc.; see what is written on [the verse] "When you go out"). Nevertheless, all this is "below," for this is what, through an arousal from below, from below upward, becomes an arousal from above.

והוי"ה מלמעלה הוא בחי' שאין אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] מגעת שם. כי יש הוי"ה הוי"ה ופסיק טעמא בינייהו כי הוי"ה באצילות יו"ד וקש"י [וקצו של יו"ד] רומז לכתר וחכמה.

And "Havayah above" is the level that an arousal from below does not reach. For there is "Havayah, Havayah," with the cantillation dividing between them. For in the Havayah in the World of Atzilus (Emanation), the yud and the tip of the yud allude to Keser and Chochmah.

אך יש שם הוי"ה הוא למעלה מהאצילות שהוא מקור להיות שם הוי"ה שבאצי". כי התהוות אצי' כשעלה ברצונו כו'.

But there is a Name Havayah that is above Atzilus, which is the source for there to be the Name Havayah that is in Atzilus. For the coming into being of Atzilus [was] when it arose in His will, etc.

וזהו כתר דאצי' קוצו של יו"ד. אך להיות רצון לרצון זה הוא מבחי' רעוא דכל רעוין והוא בחי' עתיק. וזהו ויקרא הוי"ה הוי"ה.

And this is the Keser of Atzilus, the tip of the yud. But for there to be a will for this will, this is from the level of the Will of all wills (ra'ava d'chol ra'avin), and it is the level of Atik. And this is "And He called, Havayah, Havayah."

פי' ויקרא שם הוי"ה דאצילות את בחי' הוי"ה שלפני האצי' (עיין לקמן סוף הדבור פי' בעי"א [כאופן אחר] דהוי' הא' תקוני הראש כו' והכל למעלה ולפני י"ג מדה"ר [מדות הרחמים] ושני הפי' אמת)

That is: the Name Havayah of Atzilus called the level of the Havayah that is before Atzilus (see below, at the end of the discourse, an explanation in another way: that the first Havayah is the tikku-nim of the head, etc., and all of it is above and before the Thirteen Attributes of Mercy; and both explanations are true).

ובחי' זו היא אשר אין אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] מגעת שם. ולכן בחינת קדש למי"ד נקי' למטה לגבי בחי' שם הוי"ה זה.

And this level is the one that an arousal from below does not reach. Therefore the level of kodesh-lamed is called "below" relative to the level of this Name Havayah.

ולכן נאמר גבי ציץ לרצון לפני הוי"ה כלומר לפני שם הוי"ה דאצי'. או לפני לשון פנימיות שהוא פנימיות שם הוי"ה כו'.

And therefore it is said regarding the tzitz, "for favor (leratzon) before Havayah," that is, before the Name Havayah of Atzilus. Or, "before" (lifnei) is a term of innerness: that it is the inner dimension (pnimiyus) of the Name Havayah, etc.

6 וכמ"ש גבי יוה"כ [יום הכפורים] לפני הוי"ה תטהרו. ולכן שם הוא תמיד לרצון.

As it is written regarding Yom Kippur, "Before Havayah you shall be purified." And therefore there it is "always for favor."

וכן באדם בעבודת ה' הנה בבחי' מצחא שהוא חיצוניות הרצון בלי טעם רק מרשימו שנשאר אחר התפלה מהתבוננות בינה ודעת שהיה לו בשעת התפלה.

And so too in a person, in the service of G-d: in the level of the forehead (mitzcha), which is the outer dimension (chitzoniyus) of the will, without reason, only from the reshimu (impression) that remains after prayer, from the contemplation of Binah (understanding) and Daas (knowledge) that he had at the time of prayer.

7 וזהו תמיד דוקא ר"ל [רוצה לומר] בכל היום כולו אף שאינו מתבונן ואף כשעוסק בצורכי העולם

And this is [the meaning of] "always" specifically: that is to say, all day long, even when he is not contemplating, and even when he is occupied with the needs of the world,

יהיה ע"ד תורתו קבע ומלאכתו עראי דהיינו שיהיה עיקר המכוון כדי שיהיה פנאי לעסוק בתורה ולהתפלל

it should be in the manner of "his Torah fixed and his work occasional": that is, that the main intention be so that there will be free time to engage in Torah and to pray,

ועל כוונה זו הולך בכל עניניו בבחי' זו שיהי' [שיהיה] תמיד לרצון כו' והיינו ע"י משה שהוא העושה הציץ להיות תמיד לרצון על בחינת מצחא.

and with this intention he goes about all his affairs, at this level, so that it be "always for favor," etc. And this is through Moshe, who is the one who makes the tzitz, so that it be "always for favor" upon the level of the forehead.

כי משה הוא מבחינת הדעת והוא ממשיך מבחינת רעוא דכל רעיון בבחינת מצחא המכוון כנגד מוח הדעת (כי הדעת עולה כו' שבו גילוי בחי' עתיקא וע' במ"ש ע"פ החלצו מאתכם)

For Moshe is of the level of Daas (knowledge), and he draws down from the level of the Will of all wills into the level of the forehead, which is aligned opposite the brain of Daas (for Daas rises, etc., [Daas] in which there is a revelation of the level of Atika; and see what is written on [the verse] "Arm men from among you").

ובכל נפש יש מבחי' זו דמשה שהוא א' המיוחד משבעה רועים.

And in every soul there is [something] of this level of Moshe, who is the unique one of the seven shepherds.

אך והיה על מצח אהרן כי אהרן הוא אהבה רבה ובבחי' מצח שבו שהוא ההסכמה הנמשך מאהבה שם צ"ל הציץ שיהיה תמיד לרצון בלי שינויים.

However: "And it shall be upon Aharon's forehead," for Aharon is great love (ahavah rabbah), and in the level of the forehead within him, which is the agreement drawn from love, there the tzitz must be, so that it be "always for favor," without changes.

משא"כ במשה עצמו א"צ [אין צריך / אינו צריך] לזה כי משה מלגאו שהוא הדעת עצמו שהוא בחי' פנימיות על כן לא שייך לומר ע"ז בחי' הסכם וחיצוניות ורצון כ"א בחי' דעת וחפץ.

Whereas in Moshe himself there is no need for this, for Moshe is within (milegav), being Daas itself, which is the level of the inner dimension (pnimiyus); therefore it does not apply to speak of it as the level of agreement, outer dimension (chitzoniyus) and will, but only as the level of Daas and desire (chefetz).

8 וכוונת שחפץ הוא למעלה מהרצון רק שמשה הוא העושה הציץ על מצח אהרן.

As is known, desire (chefetz) is higher than will. It is only that Moshe is the one who makes the tzitz on Aharon's forehead.

והוא ה לעומת זה נגד בחי' עמלק שגם שם יש מצח. מצח אשה זונה גסות עקשות בבחי' יש דוקא שאע"פ [שאף על פי] שידוע את רבוננו מ"מ כו' והציץ שמבחי' משה מבטל זה כנ"ל:

And this is the counterpart (l'umas zeh) against the level of Amalek, for there too there is a forehead: "the forehead of a harlot," arrogance and obstinacy, in the level of yesh ("something") specifically: for although he knows his Master, nevertheless, etc. And the tzitz, which is from the level of Moshe, nullifies this, as mentioned above.

9 ונשא אהרן את עון הקדשים. בחי' נושא עון. (וכנ"ל דשם הוי"ה שבציץ הוא למעלה מבחי' קדש למ"ד וע"כ ונשא אהרן כו')

"And Aharon shall bear the iniquity of the holy things": the level of "bearing iniquity" (nosei avon). (And as mentioned above, the Name Havayah on the tzitz is above the level of kodesh-lamed, and therefore "And Aharon shall bear," etc.)

שהם מ"ג מכילין דרחמי דהיינו הארת הוי"ה הב' להיות אל רחום וחנון כו' י"ג מדה"ר [מדות הרחמים] י"ג ת"ד [תיקוני דיקנא].

which are from the thirteen measures of mercy (yud-gimmel mechilin d'rachamei), that is, the radiance of the second Havayah, so that there be "G-d, merciful and gracious," etc.: the Thirteen Attributes of Mercy, the thirteen tikkunim of the beard (tikkunei dikna).

והוי"ה הב' הם פאות הראש והוי"ה הא' הם תיקוני הראש (כמו ציץ על מצחא הוא מבחי' תקון הראש רעדכ"ר [רעוא דכל רעוין] כו' כנודע).

And the second Havayah is the corners (pe'os) of the head, and the first Havayah is the tikkunim of the head (just as the tzitz on the forehead is from the level of a tikkun of the head, the Will of all wills), etc., as is known.

והיינו להיות הוי"ה ולהיות אצ"י ע"ס [עשר ספירות] מ"ג מכילין אבא יונק ממזל כו' וכ"ז [וכל זה] נמשך ע"י הציץ שממשיך מבחי' רעדכ"ר [רעוא דכל רעוין] כתר שבכתר סתימא דכל סתימין:

And this is so that there be "Havayah, Havayah," and so that there be the World of Atzilus (Emanation), the Ten Sefiros, from the thirteen measures: "Abba nurses from the mazal," etc. And all this is drawn down through the tzitz, which draws from the level of the Will of all wills, the Keser (the Crown) within Keser, the most hidden of all hidden (stima d'chol stimin).

LikuteiTorah.com
THE CHASSIDISHE PARSHA

About this edition

This edition contains the Hebrew text and the English translation.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0.

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com.
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

English translation: prepared for likuteitorah.com with AI assistance (claude-code/opus-5.5) and checked against the Hebrew and against Sefaria; not yet reviewed by a human editor. Please check anything important against the Hebrew.

The Rebbe asked that the maamarim of the week's parsha, the "Chassidishe Parsha," be learned during that week, spread over its seven days (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Why learn it, and the Rebbe's brachos: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

A free, non-commercial project; nothing here is sold. Not affiliated with Kehot, Sefaria or the Lubavitch Library. © likuteitorah.com

From likuteitorah.com/torah-ohr/tetzaveh/

DEDICATED IN HONOR OF

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Dedicated in honor of the Rebbe's father, Reb Levi Yitzchok